

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, marrask. 29 - Wed. Nov. 29, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No. 47

45 cents

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

THE LEADING FINNISH DAILY IN THE UNITED STATES - ESTABLISHED 1905

35:s vuosikerta - Vol. XXXV - N: 287 - 1937

Ainoa kansanvaltaisen sosialismin aatteita ajava suomenkielinen päivälehti Amerikassa

Ainoa työväenliikkeen yleisetuja ja edistystä seuraava suomenkielinen päivälehti Amerikassa

Perjantaina, Jouluk. 1 p. - Friday, Dec. 1

Ilmoitukset Yhdysvaltoihin ja Canadaan:
Vuosikerta \$6.00
Puoli vuotta \$3.25
Suomen: 1 vrk \$10.00, 6 kk \$35.50

Ilmoitukset, lehti- ja kirjallisuuskäyttöä ja kantoja koskevat kirjeet ovat lähetettävä vain: Helsinki, Fitchburg, Mass. Kantoja puh. 212
Toimituksen 331

Entered as second-class matter May 1, 1911 at the Post Office at Fitchburg, Mass. under the Act of March 3, 1879. Published daily, except Sunday by the Pioneer Publishing Company, 14 Walker Avenue, Fitchburg, Mass.

Ilmoitushinnat: - Suunnatut ilmoitukset 60 senttiä päivittäin. - Suunnatut ilmoitukset annetaan tarkempia tietoja varten. - Pikkailmoitukset 10 senttiä kappale. - Perushinta 25 senttiä.

Subscription Rates in United States and Canada:
For 1 year \$6.00
For 6 months \$3.25
For 1 month 45c
To Finland: 1 year \$10.00, 6 m. \$5.50

VENÄLÄLÄISET HYÖKÄNNEET SUOMEEN

PRESIDENTTI ROOSEVELT TUOMINNUT NEUVOSTO- VENÄJÄN MENETTELYN

Suomen alueen pommittaminen on syvästi jarruttanut Yhdysvaltain hallitusta ja kansaa.

(SISÄKÄÄNNÖS)
Washington, jouluk. 1 p. - Presidentti Roosevelt tänään tuomitsi Neuvosto-Venäjää "voiman politiikan" levittämiseksi, sekä "ylimielisestä lain halveksimisesta."

Uutiset Venäjän pommittuksista Suomen alueella presidentti sanoo, ovat "sangen syvästi jarruttaneet Yhdysvaltain hallitusta ja kansaa."
Presidentti sanoo, että "nykyisen väkijoukon kulkeminen tekee pienten kansakuntien itsenäisen olemassaolon epävarmaksi jokaisessa maanosassa ja vapauttaa ihmiskunnan oikeutta itsehallintaan."
Presidentti Roosevelt julkaisi tämän lausunnon painettuna ja soitti sanomien neuvottelusaan huolestumista. Itämeren mailleen käänteen johdosta. Mittaan vastausta tarjouksesta Yhdysvaltain välityksellä Venäjä-suomalaisen kiistan sovittelussa hän ei ole Venäjältä saanut, eikä kumpikaan "kansakunta ole vastannut hänen esittämäänsä vastauksen, hillittömyyden pommittamista vastaan."

Mrs. Roosevelt Diesin komitean kuulustelussa

Washington, jouluk. 1 p. - Mrs. Franklin D. Roosevelt oli eilen Diesin komitean istunnossa, kuulemassa kun nuorisokongressin johtajat olivat todistamassa. Päivänsä aikana hän veti nuorisokongressin tyttäriä lunnassille. Uusia kuukausia takaperin muudan Kenneth Goff todisti, että kommunistit hallitsivat nuorisokongressia. Tällöin Mrs. Roosevelt sanoo, että kongressin puheenjohtaja, William Hinchley ja sihteeri, Joseph Cadden, eivät ole kommunisteja. Eilen hän kuuli Hinchley lukevan lausunnon, jossa komitea syytettiin kongressin puheenjohtajien valtuuksien väärinkäyttämistä.
Toissapäivänä eräs Michael W. Hawson, Moskovanista, Mich-

MAYNARDIN SUOMALAISET KIITTÄVÄT

Yhdysvaltain hallitusta. Sähkösanoma valtiostolle.

Eilen illaksi järjestetty osuuskunnan ja sosialistien kokous käsittelee viikko muutoslaissa. Tällöin valtakunnan valtiostolle. Suomen kohtalon tultua tiedoksi.
Ohjelman alussa puhui eräs W. N. Reivo, esittäen tiivistetyn kannanottoa. Antamasta Suomen avustuksesta, jonka tarkoituksena on auttaa Venäjää. Vastavastana Venäjä on luvutettu maksaa Suomelle, joka on lyhytnäköisyydessään ja hyvä tarkoittaen vuosikausia kannattanut. Puhuja kehotti nyt rakentamaan väliselvittelyyn kommunistisen liikkeen kanssa Amerikan suomalaisten keskuudessa, katkaisemalla kaiken yhteyden sen kanssa, kieltämällä kannatuksen siltä, sen sanomien ja muuta lausua. Yleisö yhtyi esityksiin voimakkaalla suosiolla.
Toimitaja Eero A. Pulli joka puhui myöhemmin, yhtyi pääasiassa edellä esitettyihin ja ilmoitti tilanteen ja oman mielensä olevan sellainen että hän ei ryhdy käsittelemään puheensa varsinaista ainetta osuustoimintakysymystä. Pullin kehoituksesta nousi yleisö seisalleen osoittamaan myötämielisuutta Suomelle.
Myöhemmin esitettiin kokoukselle lausunto, joka lähetettiin Yhdysvaltain valtiostolle ja presidentille, ja jossa ilmaistiin kokouksen kiitollisuus tämän maan hallituksen suhtautumisesta Suomeen, sekä lausuttiin luottamus siihen, että se vastedeskin mielenkiinnolla seuraa tapahtumien kulkua Suomessa ja te-

LENTOVOIMAT POMMITTANEET USEITA KAUPUNKEJA AIHEUTTAEN MELKOISTA IHMISHENKIENTÄ HUKKAA JA OMAISUUDEN HÄVIÖTÄ

CAJANDERIN HALLITUS ERONNUT

Kommunistit muodostaneet oman "hallituksen", jota Venäjä yrittää siirtää Suomeen.

Helsinki, jouluk. 1 p. - Venäläiset lentokoneet tekivät kolme hyökkäystä Helsinkiin tänään, pudottaen ainakin viisi toista pommia työväen asuntoalueille.
Samaan aikaan venäläiset sotalaivat pommittivat Hanko-Suomenlahden suulla, koettaen laukaia maihin joulukojoaan.
Uusi ja laivastoveroinen hyökkäys sekä "punaisen" armeijan hyökkäys Petsamon satamaan vastaan tapahtuivat samaan aikaan, kun muodostettiin uusi hallitus eronneen pääministeri Aimo K. Cajanderin hallituksen tilalle tarkoituksella avasta sovintoneuvottelut Venäjän kanssa.

Uudistuneet Venäjän ilmailuvoimien hyökkäykset saattoivat yllätyksen Yhdysvaltain lähetystön lähetin Lawrence W. von Hellen, joka pakeni autollaan erästä maantietä, pikin lentokoneiden syöksyessä häntä kohti. Hän sanoo joutuneensa ajamaan ojaan pelastaakseen itsensä.
Suomalaiset ilmoittivat ottaneensa vastaan venäläisten vankien, jotka olivat saaneet vankilasta Karjalan kannaksella.

Neljä venäläistä lentokonetta pudotettiin alas kahden ihmishyökkäyksen aikana, suomalaisen virkailijan tiedonannon mukaan.
Ihmishyökkäykset aiheuttivat suuria vahinkoja Helsingin länsiosassa, jossa tapahtui kaksi suurta osmaa, sekä pohjoisosassa, jossa useita ihmisiä menetti henkensä rakennusten rikkoutuessa.

Eilisessä ilmapommittuksessa ilmoitetaan tuhoutuneen 72 henkilöä ja katoa haavoittuneen. Venäläiset sotaväen kuljetus- ja pikin etelänsuuntaa näytettyen m.m. Helsingin kohdalla ammutta yhtiä laukausta ja sitten siirtyen itään jossain, niiden ilmoitetaan yrittäneen lentokoneiden avustamina taska, maahan joulukojo Porvoossa, joka on noin 30 mailin päässä Helsingistä.

Virallisella taholla ei ollut saatavissa mitään varmoja tietoja Porvoon tapahtumista eikä myös kukaan tiedetty yrittäneen venäläiset joukot suorittaa kiertoilua pääkaupungin ympärillä, jos ne onnistuvat pääsemään maihin Hangossa.
Uusi hallitus edustaa kaikkea puolueita, selittivät virkailijat.

liittoa vastaan. Suomen kansan suurien ystävien - kansan, joka haluaa elää rauhaa neuvostokansan kanssa.
Erästä varhaisemmasta kommunistien julistuksesta esitettiin samantainen ohjelma Suomen kommunistipuolueen nimissä.
"Terveinen hallitus pyytää Neuvostoliittoa tekemään keskinäisen avun sopimuksen Suomen kanssa ja luovuttamaan Neuvosto-Karjalan, joka yhdistetään Suomeen", sanottiin Moskovan tiedonannossa. "Se toivoi Neuvostoliiton suostuvan tähän."

"Neuvostoliitto ei ole koskaan uhanut Suomea... Hallitus on pyytänyt punaista armeijaa auttamaan Suomen demokraattista tasavaltaa. Osallistuu sotaan ja kansan hallitus muodostetaan ensimmäisen suomalaisen vapaaehtoisjoukon, johon kuuluu vallankumouksellisia ja lauppoja ja työttöisiä."

Mainittu "hallituksen" tähtäysliikasta mainitaan julistuksessa, että se aikoo -

1. Luoda kansan armeijan.
2. Kontrolloida kaikkia pankkeja ja pankkitoimia.
3. Kokonaan kieltää työttömyyden.

4. Määrää 7-tuntisen työpäivän ja korottaa palkkoja.
5. Jakaamaan suuria köyhille talonpojille.
6. Perustaa kansanvaltaisen hallituksen.

7. Lisätä kouluille, työläisille ja tieteille ja taiteille annettavia apurahoja ja noudattaa edistysmielisiä politiikkaa.

"Suomen demokraattisen tasavallan nautus on muodostettu laajalle kansanrintaman pohjalta, mutta se on väliaikainen hallitus", julisti Moskovan radio.

"Lopullisen kokoonpanon vahvistaa kansan valitsema parlamentti."

Moskovan radio ilmoitti, että "hallituksen" ohjelman on allekirjoittanut Kuusinen ja kaikki hänen kabinetinsa jäsenet. Tuon hallituksen ilmoitettiin kehoittavan Suomen kansaa "kokoontumaan vapaan ja itsenäisen Suomen lupun alle" ja "marssimaan voittoon."

Hallituksen vaihdos Suomessa.
(SISÄKÄÄNNÖS)
Helsinki, jouluk. 1 p. - Helsingin Sanomat kertovat tänään että Suomen uuden hallituksen kokoonpano on seuraava:

laisten saaneen neljästä vanhaa tehdään sitkeä vastarinta Karjalan kannaksella.
Englanti myötätuntoinen, mutta ei voi auttaa.

Lontoo, marrask. 30 p. - Englannin pääministeri Neville Chamberlain antoi parlamentissa tänään varovaisen lausunnon Suomen tilanteesta. Hän antoi ymmärtää, että Englanti on myötätuntoinen Suomelle, mutta ei katso voivansa sekaantua venäläis-suomalaiseen riitaan, kun sillä on itsellään paljon tekemistä muualla.

Saksassa kahtalaista mieltä.
Berliini, jouluk. 1 p. - Vaikka virallisella taholla ollaan Venäjän puolella suomalais-venäläisessä riidassa ja levitetään venäläisten "selityksiä", ei Saksan kansa tunnustava lainkaan vakutettu venäläisten asian oikeudesta. Tieto venäläisten hyökäyksestä Suomea vastaan tuli yllätyksenä monelle ja jaksalaililla näyttää olevan sellainen käsitys, että Venäjä pyrkisään ottamaan Suomen alueita varustautu. Saksaa vastaan.

Venäjä ottanut Petsamon ym. Oslo, Norja, jouluk. 1 p. - Tässä saapuneet uutiset kertovat, että Venäjän joukot ovat valloittaneet Petsamon sataman, jossa Suomella ei ollut juuri mitään puolustusvarustuksia. Venäläisten sanotaan myös valloittaneen Suursaaren, Lavansaaren, Tytärsaaren ja Seiskarin Suomenlahdella.

Norja, kuten toisetkin Skandinavian maat, on syvästi myötätuntoinen Suomelle. Kansanjoukot eilen osoittivat suuttumustaan kommunistille kiittämällä rikki kommunisti-lehden Arbeideren toimitalon ikkunat.

Konservatiivinen Aftenposten sanoo, että "kukaan Skandinaviassa ei usko suomalaisten ammuskeleen aikaansaadaan sodan ja Morgenbladet sanoo, että "seikausten aika näyttää alkavan pienille puolueettomille maille", jotka eivät voi saada apua suuremmilta valloilta.

Italia paheksuu hyökkäystä. Rooma, jouluk. 1 p. - Italian lehdistö antaa melkoista huomiota Suomelle ja yleisesti paheksuu Venäjän hyökkäystä. Varsinkin naavin äänenkannattajat.

KORVAUSJUTTU ON KUMOTTU OIKEUDESSA

Sukankutojain unio vapautettu korvausvelvollisuudesta.

Apex yhtiö ohjattu hakemaan korvausta valtion oikeuden kautta.

Philadelphia, Pa., jouluk. 1 p. - Ensimmäinen unio vastaan istumalakon johdosta julistettu korvausotus kumottiin eilen Kolmannessa piiriveto-oikeudessa täällä.

Oikeus kumosi alemman tuomion, julistamaan \$711,932.55 tuomion, sukankutojain union ensimmäistä paikallisosastoa vastaan selittäen, että unio ei valitoiden välistä kauppaan jarrutanut, julistaisaan lakon Apex sukankutojalla täällä, keuhkilla v. 1937.

"Päinvastoin heidän aikomuksenaan oli tehdä unionioimien, mikä on paikallinen toimipide, motivoi sekä vaikutukseen sa nähdään. Vaikutus valtioiden väliin kauppaan joll' enemmän väliin, satunnainen ja etäin, samalla oikeuden päätöksessä."

Apex sukankutojain oli lakko laisten huostassa 48 vuorokautta ja yhtiö väitti lakkoilajien rikkoen koneita sekä vahingoittaneen yhtiön \$5,000,000 vuosiliikettä.

Kumotessaan lautakunnan oikeuden päätöksen piiriveto-oikeus samalla moitti lakkoilajien menettelytapaa ja neuvoi yhtiötä etsimään korvausta Pennsylvanian oikeudessa.

Ministeri Procope presidentti Rooseveltin puheilla

Washington, jouluk. 1 p. - Presidentti Rooseveltilla oli eilen sarja neuvotteluja Suomen tilanteen johdosta.
Valtiosihteeri Hull oli presidentin puheilla puolitoista tuntia. Kun hän valkotalosta lähti hän ei raporteerille ilmaissut mitään neuvotteluissa oli käsitelty.

Vähän aiemmin oli Suomen ministeri, Hjalmar J. Procope, presidentti Rooseveltin, sekä valtiosihteeri Hullin puheilla, sittemmin keskusteltuaan puhelimit-

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8 - 10

- Winter War vet John O. Virtanen looks back to 1939
- Werner Wiskari tells of the 'night frost' crisis
- Ski Club plans New Year's Eve Party in Fitchburg (Mass.)
- 'Sickled Grain' by Eino Friberg

Sisäsivuilla:

- Talvisodan muistelmassa sivu 2
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

50 vuotta sitten

Näin kuvasi Raivaaja etusivullaan jouluk. 1 p:nä 1939 Talvisodan (marrask. 11, 1939 - maalisk. 13, 1940) alkamista. Muistelemme sotaa monine siihen liittyvine tapahtumineen tässä ja tulevissa numeroissa. Lukijat ovat tervetulleita lähettämään omia muistelmiaan ja kokemuksiaan lehdesämme julkaistavaksi.

Jo ennen talvisodan syttymistä Raivaaja vetosi lukijoihinsa pääkirjoituksella pyytäen amerikkalaisia ojentamaan auttavan kätensä kotimaansa tai esi-isiensä kotimaan auttamiseksi.

Tässä otteita marrask. 18 p:nä 1939 ilmestyneen Raivaajan pääkirjoituksesta:

Millä tavalla voimme parhaiten auttaa Suomea

"Vaikka tiedämme, että Suomella on tässä maassa paljon ystäviä kaikkien kansanvaltaa ja ihmisten vapautta puolustavien ihmisten keskuudessa niin sitenkään ystäviä ei voi koskaan olla liikaa. Ja, kuten sanotaan, hädässä ystävä tunnetaan, niin näitä ystäviä on nyt kun hätä uhkaa synnyinmaatamme ja Suomen kansaa, hankittava lisää. Me voimme paljonkin tässä suhteessa tehdä ja varsinkin amerikkansuomalaiset nuoret, jotka hallitsevat tämän maan kieltä, voivat nyt tehdä enemmän. Meidän on tehtävä Suomea, senkansa ja varsinkin sen taistelua olemassaolonsa puolesta tunnetuksi ja siten hankittava sitä apua, jota Suomi hädän hetkellä tarvitsee.

"Meidän toimintamme Suomen hyväksi ei kuitenkaan voi eikä saa rajoittua tähän, vaan on meidän osaltamme yritettävä ojentaa myöskin aineellista apua antava kätemme. . . . "Suomi ja veljemme ja sisaremmme synnyinmaassamme tarvitsevat nyt tätä 'kontaktia', aineellista apua. Sadattuhannet asekuntoiset miehet on kutsuttu rintamalle ja suurimman osan heistä perheet ovat jääneet vaille huoltajaa ja perheen elättäjää. On selvää, että hätä monissa perheissä on läheinen vieras, ellei apua ulkoapäin tule."

"Suomen vähävarainen väestö on jo joutunut ja on yhä enemmän joutumassa mitä suurimpaan hätään ja puutteeseen. Näitä veljiämme ja sisariamme on meidän nyt muistettava kja heitä autettava, sillä vaikka hallituksella olisi haluakin näitä auttaa, sen varat ja suurin huomio pakostakin joutuu palvelemaan maan välitöntä puolustusta ja sitä nyt uhkaavaa vaaraa vastaan."

Tästä syystä aivan spontaanisesti eli oma-aloitteisesti onkin amerikkansuomalaisten keskuudessa jo syntynyt voimakas liike ja varsinkin halua avunantoon. Siellä ja täällä on jo keräyksiä tähän tarkoitukseen pantu alulle. Tämä halu ja kykykin on nyt vaan saatava järjestetyksi. Tässä tarkoituksessa on New Yorkissa parhaillaan järjestelyn alla idän valtioita käsittävän keskuskomitean muodostaminen, joka tällaisen suurkeräyksen järjestää täällä. Keskivaltioissa ja lännellä tehdään varmaankin samoin ja niin saadaan aikaan yhteinen avustusliike, jonka veroista amerikkansuomalaisten jatkua sivulla 3

TALVISOTA

11.30.1939 - 3.13.1940

Vaikka Neuvostoliiton joukkojen hyökkäys tuli yllätyksenä sitä oli osattu pelätä jo pitkään. Suomen ja sen suuren naapurin Neuvostoliiton suhteet olivat olleet erittäin kireät siitä asti, kun Suomi oli aikaisemmin syksyllä vastaanottanut kielteisesti Neuvostoliiton esittämään maitten keskeiseen avunantosopimukseen.

Syyskuuisissa neuvotte- luissa Neuvostoliitto vaati Hankoniemen vuokraamista omaksi tukikohdaksi. Lisäksi se vaati Suursaaren, Seiskarin, Lavansaaren, Tytärsaaren ja Koiviston sekä osan Karjalan kannaksesta ja Petsam: on Kalastajasaarenon läntisistä osista luovutettavaksi Repolan ja Poijärven alueelta saatavaa aluekorvauksista vastaan.

Stalinin mukaan alueluovutukset olivat Leningradin turvallisuuden kannalta välttämättömät.

Suomen hallitus pysyi tiukana ja oli valmis neuvottelemaan vain pienistä ulkosaarista ja ns. Kuokkalan mutkan oikaisemisesta.

Neuvottelijoiden - J.K. Paa-

sikiven ja valtiovarainministeri Väinö Tannerin - toinen ja kolmaskin neuvottelumatka päättyivät tuloksetta.

Suomalaiset palasivat Helsinkiin mielissään Molotovin sanat: "Nyt ovat siviiliviranomaiset käsitelleet asiaa, ja kun ei ole päästy sopimukseen, täytyy asia antaa sotilaiden haltuun."

Runsaat kaksi viikkoa myöhemmin Neuvostoliitto aloitti talvisodan.

Vaikka Suomen hallitus ei uskonut Neuvostoliiton hyökkäävän, maan puolustuskykyä ryhdyttiin kaiken varalta parantamaan heti neuvottelutuksen saatua.

Mannerheimin esityksestä rauhanaikaiset puolustusvoimat siirrettiin suoja-joukkokokoonpanoa vastaavaan ryhmitykseen Karjalan kannakselle ja reserviläiset kutsuttiin ylimääräisiin kertausharjoituksiin.

Lokakuun puolivälissä annettiin käsky kenttäarmeijan keskityskuljetuksista. Rauhanomaisissa oloissa toteutetulla liikekannallepanolla oli suuri merkitys torjuntataistelun on-

nistumiselle.

Suomalaisjoukot saattoivat lähes kahden kuukauden ajan tutustua rauhassa puolustusasemiinsa ja jatkaa aikaisemmin aloitettuja linnoitustöitä, paikata koulutuksen puutteita ja täydentää varustuksiaan.

Linnoitustöitä vahvistivat huomattavasti Suomen pääasemaa, jota ryhdyttiin sodan aikana nimeämään Mannerheimin-linjaksi. Komea linja onnistui kätkemään sen toiseikan, että monin paikoin linja oli vain vahvistamaton taisteluhauta.

Marraskuun puolenvälin vaiheilla venäläisten hyökkäämispelosta alettiin luopua. Evakuoitu väestö alkoi palata koteihinsa, ja hallitus ryhtyi kiistelemään, miten mielekasta puolustusvalmiuden ylläpitäminen loppujen lopuksi oli.

Ulkoministeri Eljas Erkon mukaan Suomen taloudelliset ja ulkopoliittiset edut vaativat joukkojen koiuttamista. Tannerkin oli valmis pitämään aseissa vain 100,000 miestä.

jatkuu seuraavalla sivulla

Hiihtopartio Märkäjärvellä Sallan suunnalla helmikuussa 1940.

RAIVA AJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Joulukuun 11 p., Taneli, Daniel, Tatu
Joulukuun 12 p., Tuovi
Joulukuun 13 p., Seija
Joulukuun 14 p., Jouko
Joulukuun 15 p., Heimo
Joulukuun 16 p., Auli, Aulikki
Joulukuun 17 p., Raakel

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$12,250.26

Isänsä ja äitinsä **Fanni ja Kusti Kajanderin** muistolle
Gertrude Eggen, Liberty, ME \$10.00

Kiitos myös Saima ja Olavi Vainiolle, Ashburnham, MA, kauniista jouluseppeleestä Raivaajan toimituksen ulko-oveen.

Kiitos lahjoittajille!

TALVISOTA ... jatkoa edelliseltä sivulta

Hanke kaatui puolustusministeri Juho Niukkanen vastustukseen. Niukkanen uhkasi erota, mikä näin tehdään.

Moskovan neuvottelujen epäonnistuminen katkeroitti Mannerheimia. Hän piti Suomen hallituksen politiikka harkitsemattomana. Hän ei ymmärtänyt, miten neuvottelupöydän ääressä voitiin olla joustamattomia ja kun kuitenkin samanaikaisesti laiminlyötiin varustautuminen.

Niinpä Mannerheim laati jo aikaisemmin suullisesti esittämänsä eronpyynnön tueksi mietinnön, jossa hän syytti hallitusta puolustusvalmiuden ja ulkopoliittikan huonosta hoidosta.

Eroprosessi pysähtyi marraskuun lopulla Molotovin syyttäessä suomalaisia siitä, että näiden tykistö oli tulittanut Neuvostoliiton puolella sijaitsevaa Mainilan kylää. Samalla Molotov vaati suomalaisia vetäytymään 20 kilometrin päähän rajalta.

Suomen hallitus ei kuitenkaan ollut valmis muuttamaan linjaansa nootin takia. Hallitus ryhtyi lähettämään Molotville nootin, jossa torjuttiin neuvostoliiton esittämät syytökset veoamalla siihen, että rajan lähellä ei ollut suomalaista tykistöä.

Suomalaiset sanoivat haluavansa neuvotella molemminpuolisesta vetäytymisestä ja tapuksen yhteisestä tutkimuksesta.

Molotov vastasi seuraavana päivänä uudella nootilla, missä hän sanoi Suomen hallituksen vastauksen olleen "asiapaperin, josta kuvastuu Suo-

men hallituksen syvä vihamielisyys Neuvostoliittoa kohtaan ja johtaa molempien maiden välisten suhteitten äärimmäiseen kärjistymiseen".

Suomen hallitus kiirehti laatimaan uutta vastausnoottia, jossa esitettiin maitten välisen sovittelulautakunnan koollekutsumista. Toisena vaihtoehtona pidettiin ulkopuolista ratkaisua.

Nootti ei kuitenkaan ehtinyt perille ennen kuin Neuvostoliitto katkaisi diplomaattisuhteensa Suomeen. Pari tuntia ilmoituksesta Molotov piti radiopuheen todeten Suomen asettuneen vihamieliselle kannalle Neuvostoliittoa kohtaan.

Seuraavana aamuna - marraskuun 30. p:nä 1939 - Neuvostoliiton maa-, meri- ja ilmapuimat aloittivat sotatoimet Suomea vastaan.

Talvisota oli saanut alkunsa.

Mannerheimista armeijan ylipäällikkö

Presidentti Kyösti Kallio ja hallituksen enemmistö katsoivat maan tarvitsevan Mannerheimin palveluksia. Niinpä Kallio siirsi Suomen armeijan ylipäällikkyuden Mannerheimille, jolla oli koko toisen maailmansodan myös huomattavaa poliittista arvovaltaa.

Terijoen hallitus

Moskovan neuvottelujen katkettua Stalin halusi Helsinkiin johtoasemiin miehet, joiden kanssa sopimuksen solmiminen olisi mahdollista.

Tavoittaakseen päämääränsä Stalin turvautui taktikkaan, mitä Neuvostoliitossa oli käytetty valloituksen naamioimiseen ensimmäisestä maailmansodasta lähtien.

Valloitetulla alueella järjestettiin kansannousu ja nimettiin vallankumoushallitus, joka kutsui neuvostojoukot maahan.

Tällä kertaa taktiikan puh-

dasoppiseen soveltamiseen ei ollut aikaa, kansannousu toteutettiin paperilla Kremlissä.

Terijoella perustetun hallituksen jatkua sivulla 12

Työssä Suomen hyväksi

Se into, millä amerikansuomalaiset ryhtyivät toimimaan Suomen auttamiseksi talvisodan sytyttyä, on vertaansa vailla heidän historiassaan.

Entiset erimielisyydet ja tärkäläisiä siirtolaisia repineet ristiriidat olivat jakaneet amerikansuomalaiset moniin ryhmiin, jotka eivät hevin sulattaneet toisina jättelijöitä.

Monet aikaisemmat yhdistämistoimet eivät olleet tuottaneet kovin positiivisia tuloksia. Keräyksiä Suomen hyväksi oli toki järjestetty aikaisemminkin, mutta melko pienissä puitteissa ja lisäksi kerättyjen varojen käyttö oli antanut aihetta epäillä varojen perillepääsemistä.

Talvisodan syttymisen myötä syntynyt tärkäläinen avustusliike kasvoi suuremmaksi kuin mitä rohkeimmatkaan olivat uskaltaneet toivoa.

Avustusliike syntyi melkein spontaanisesti, oma-aloitteisesti. Suomen yhteinen hätä oli se vetovoima, mikä sai amerikansuomalaiset liikkeelle.

Amerikansuomalaiset olivat seuranneet mielenkiinnolla tapausten kulkua Euroopassa kesän ja syksyn aikana.

Saatuaan tietää, että suomalaiset reservit oli kutsuttu aseisiin ja että suurimpia kaupunkeja oli alettu tyhjentää siviiliväestöstä, amerikansuomalaiset ymmärsivät tilanteen vakavuuden.

Vain uskolliset stalinistit oppeihin uskovat kommunistit olivat osallistumatta avustustoimiin. Joukko oli kuitenkin melko pieni, sillä suurin osa amerikansuomalaisista tunsii voimakasta halua auttaa Suomea säilyttämään itsenäisyytensä.

Eri järjestöjen toimikunnat kehoittivat osastojaan ja jäseniään liittymään yhteen auttaakseen Suomea sen taistelussa uhkaavaa vaaraa vastaan.

Ryhmiä väliset riidat hukkui ja entiset raja-aidat kaatuivat yhteisen innostuksen tieltä. Kaikilla oli yksi yhteinen pyrkimys: AUTTAA SUOMEA JA SUOMEN KANSAA.

Suomen avustustoiminta Uuden Englannin suomalais-yhteisöissä sai alkunsa jo ennen sodan varsinaista alkamista. Tarkoituksena oli ensin avustaa reserviin kutsuttujen ja kaupungeista evakuoitujen perheitä. Sodan sytyttyä avustustoiminta laajeni.

Tietomme perustuvat lähinnä näitten Uuden Englannin suomalais-yhteisöjen avustustoimiin, mutta uskomme saman innostuksen vallinneen muillakin suomalaisseuduilla.

Mikäli lukijoittemme joukossa on henkilöitä, jotka voivat kertoa omien yhteisöittensä avustustoimista, kehoitamme heitä niin tekemään.

Aluksi suurin osa sekä rahallisesta että vaatetusavustuksesta lähetettiin Suomen pääkonsulaatin kautta. Myöhemmin perustettu ns. Hooverin komitea, joka järjesti alaostoja suurimpiin kaupunkeihin ja joihin useat avustuskomite-

at yhtyivät, muodostui keskeiseksi organisaatioksi.

Amerikan Punainen Risti, Rintamamiesyhdistys ja jokuset muut järjestöt lähettivät myös varoja Suomeen.

Myöhemmin sotatoimien kiihtyessä yleinen mielipide amerikansuomalaisten keskuudessa alkoi vaatia Suomen hyväksi kerättyjen varojen käyttöä sotilaallisen avun hyväksi. Siinä vaiheessa Suomen lähetystö toimitti suuren osan avustuksista.

Finnish Fighting Fund -niminen avustustoiminta myös onnistui keräämään melkoisia summia amerikansuomalaisilta.

Fitchburgin Suomen Avustustoimikunta aloitettiin marrask. 22. p:nä 1939, jolloin yli 40 henkilöä oli saapunut Rai-vaajan talolle.

Osanottajat edustivat eri järjestöjä, seuroja ja seurakuntia. Mukana oli myös joitain yksittäisiä asiasta kiinnostuneita henkilöitä. Myöhemmin toimikuntaan liittyi edustajia muilta paikkakunnilta sekä myös amerikkalaisia, jotka olivat innostuneet Suomen auttamisesta.

Toimikunta keräsi varoja monin eri keinoin. Järjestettiin yleinen keräys, Kalevalajuhla, yhden päivän katukeräys, konsertti kaupungintalolla jne.

Toiminta oli vilkasta ja kaikki puhdas tulo lähetettiin Suomeen.

MILLÄ ... jatkoa sivulta 2

suomalaisten keskuudessa ei vielä ole nähty.

"Millä tavalla tämä olisi parhaiten ja käytännöllisimmin toteutettavissa, lieene myöskin helppo ratkaista. Kysymyksessähän on laaja sosiaalisen työn muoto, johonka siviiliväki innolla osallistuu. ... tämän avustustyön johto on oleva sosialiministeriössä taikka ainakin välittömässä yhteydessä juuri sen kanssa. Sosialiministeriön asianomaiset elimet omaavat sen tarpeellisen ja välttämättömän kokemuksen tällaisten asioiden järjestämisessä ... " Yhtä luonnollista on, että ne vapaat kansalaisjärjestöt, joiden jäsenistö suurella innolla ja uhrautuvaisuudella nyt osallistuu avustusten keräykseen ja muuhun työskentelyyn samassa tarkoituksessa, muodostavat yhteisen keskuskomitean kaikkia neuvottelukunnan ja että samanlaisia alakomiteoita muodostetaan eri paikkakunnille.

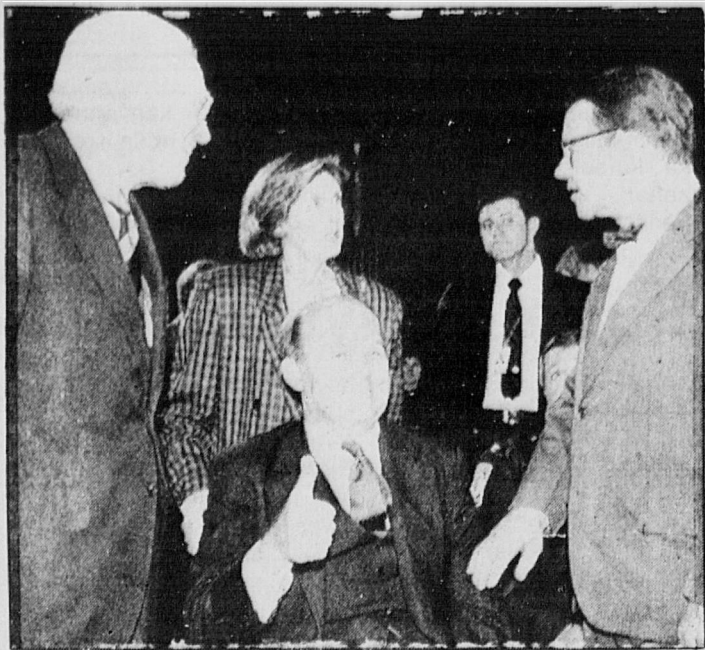
"Tällainen työnjako sopii meillekin täällä vain sillä lisäyksellä, että täällä olevat Suomen hallituksen edustajat, konsulaatit ja mahdollisesti myöskin Suomen lähetystö ottavat kerptyt tavarat vastaan ja toimittavat Suomen hallituksen sosialiministeriölle siellä jaettavaksi niiden elimien välityksellä, jotka mainittu ministeriö järjestää. Täten amerikansuomalaisten apu tulee toimitetuksi perille joutumatta salaperäisille sivuteille.

"Pääasia on vain muistaa, että nopea apu on paras apu. ... "Raha-avustus on tietenkin nopein ja tehokkain sillä amerikkalaisella dollarilla on suuri arvo. Mutta myöskin kylmän talven lähetsyessä vaatetusapu on suuresta merkityksestä. Me puolestamme toivomme ja uskomme, että keräys täälläkin saadaan nopeasti järjestetyksi ja tehokkaaseen käyntiin, sillä silloin on taottava kun rauta on kuuma. Meillä amerikansuomalaisilla on nyt mahdollisuus saada runsasta apua amerikkalaisiltakin tekemällä maataamme ja asiaamme tunnetuksi sillä myötätunto nytkin on jo suuri. Kansalaiset ja suomalaiset järjestöt kaikkialla ottanevat asian nyt huomionsa ja kun heidän puoleensa käännytään, eivät viivyttele tarttumasta tarmolla asiaan."

Worcester, Mass.:n avustustoimikunnan jäseniä yhteiskuvassa. Vasemmalta oikealle eturivi: Felix Kuusisto, John Korpi, Viljo Heiman, John Heino ja Frank Rosvall. Keskirivi: Lenny Heiman, Anna Kytölä, Jenny Laurila, Hilma Hakala ja Elizabeth Aho. Takarivi: Karl Tuukkanen, Nikolai Hallila, George Korpi ja Toivo Iltanen.

Kuva: Finnish Cultural Center at Fitchburg State Collegen kokoelmista

James Brady ja hänen vaimonsa Sarah Ohion senaattorin Howard Metzenbaumin (vas) ja Illinoisin Paul Simonin ympäröimänä.

Brady vetosi asekontrollin puolesta

WASHINGTON - Presidentti Ronald Reaganin murhayrityksen yhteydessä halvaantunut entinen Valkoisen talon lehdistösihteeri James Brady vetosi äskettäin kongressiin, jotta se hyväksyisi aseiden ostoa rajoittavan lain.

Viime vuonna edustajainhuone hylkäsi lakiesityksen, joka säätäisi ase-

osalle seitsemän päivän odotusajan. Laki vaatii lisäksi myyjää hankkimaan poliisilta tiedot ostajasta.

Rullatuolissa liikkuva Brady syytti kongressia selkärangattomuudesta asekontrollin suhteen. Brady itse oli vähällä kuolla saatuaan luodin päähänsä John Hinkcleyn ampuessa Reagania 1981.

Lentokentät ylikuormitettuja

Viimeisten 11 vuoden aikana lentomatkailijoiden määrä on Yhdysvalloissa kasvanut 65 prosentilla, ja lentojen määrä 33 prosentilla.

Lentokenttiä ei kuitenkaan ole rakennettu lisää, ja lisääntyvä tungos ilmassa aiheuttaa viivytyksiä ja vaaratilanteita kentillä.

Ruuhkapäivinä pienetkin sääongelmat voivat viivästyttää lentoja tunneilla. Kiitospäivän aattona odotettiin tänä vuonna 1,7 miljoonan lomailijan matkustavan ilmateitse.

Yhdysvaltain kiireisin lentokenttä on Chicagon O'Hare, jonka läpi virtasi viime vuonna 26 miljoonaa matkustajaa. Lennoista saapui ajallaan 77 prosenttia, ja lähti aikataulun mukaan 83 prosenttia.

Vähiten viivytyksiä 30 tukkoisimman kentän joukosta oli Dallas-Ft Worthin, Houston Intercontinentalin, Las Vegas McCarranin ja Salt Lake Cityn kentillä, missä matkustajat

keskimäärin 90 prosenttisesti etenivät ilman viivytyksiä.

Myös Euroopassa matkustava saa varautua viivästyksiin. Sielläkin suurin ongelma on riittävän suurien lentokenttien puute, ja tungos olemassa olevien kenttien ilmatilassa.

Varoja uusien kenttien rakentamiseen on joku kerätty jonkin aikaa. Jokaisen matkustajan lipun hintaan on lisätty 8 prosentin vero, josta kertyvät varat menevät liittovaltion rahastoon.

Vuoden loppuun mennessä rahaa on kertynyt noin \$6.9 biljoonaa, mutta kongressi on myöntänyt varoja hyvin vähän. Washingtonin jatkuvasti kylästyneet lentokenttien ja lentoyhtiöiden edustajat väittävät, että varoja pantataan, koska ne saavat valtion budjettivajeen näyttämään pienemmältä.

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.
SAUNA TILAUKSESTA

Gloria Dei seurakunnan juhlava vuosipäivä

NEW YORK, NY - Sunnuntaina marraskuun 12 päivänä Gloria Dei seurakunta vietti 98-vuotisjuhlansa ja samalla kirkkorakennuksen pystyttämistä tuli kuluneeksi 80 vuotta. Juhlallisuuksia kunniotti läsnäolollaan New Yorkin uusi Suomen pääkonsuli Garth Castren puolisoineen.

Jumalanpalveluksen aluksi urkuri Rita Majurinen soitti Bach-Schreinerin preludin Isä Meidän. Juhlallinen pyhä- ja rippikoululaisten muodostama kulkue toi kuoriin asetulle pöydälle kirkon kuvan eteen kahdeksan kynttilää symbolisoimaan kuluneita kahdeksaa vuosikymmentä.

Kirkkopyhän tekstit luki Elisabeth Ehn ja Terttu Tarjamo lauloi psalmin jälkeen Stradellan Kirkkoarian Sylvia Söderströmin säestämänä.

Saarnassaan pastori Päivö Tarjamo käsitteli mm. Gloria Dei seurakunnan työn jatkumista mainiten sen liittyvän

oleellisesti kysymykseen koko suomalaisen kirkollisen työn jatkumisesta tulevaisuudessa New Yorkin alueella.

Viimeviikkoon Berliinin muurin tapahtumiin viitaten Tarjamo mainitsi miten väliaikaisia eri valtarakennelmat, niin poliittiset kuin uskonnollisetkin ovat. Kaiken muuttuessa ja hävittäessä ajallisesti elämä vaatii voimaa ja koettelee uskoa. Jumalan Sana ja lupaukset kuitenkin pysyvät iankaikkisesti.

Saarnan päätyttyä pastori lausui muistosanat ja rukouksen kansainvälisesti tunnetun sosiaalipoliitikon Heikki Wariksen muistolle. Akateemikko Wariksen tytär Columbia Yliopiston suomen kielen dosentti, tri Aili Flint osallistui jumalanpalvelukseen.

Kirkon alakerrassa päivälliselle osallistui kutsuvieraitten lisäksi runsaat 130 henkeä täyttään koko salin. Tuttuun

tapaan norjalaisperua oleva Trinity kirkon ystäväväki pastoreineen oli jälleen edustettuna.

Päivällisen olivat valmista neet Mr. ja Mrs. Alpo Hautamäki, jotka jo 20 vuoden ajan ovat hoitaneet tämän suururakan seurakunnan naisten avustuksella. Tästä heille lämmin kiitos.

Mrs. Helinä Anderson lausui päivällisvierait tervetulleiksi ja namibialainen, useasti kirkolla vieraillut pastori Max luki ruokarukouksen.

Pääkonsuliviraston terveiset toi pääkonsuli Castren puheen hyvin lämminhenkisesti ja kirkon työn tärkeyttä korostaen.

Juhlassa luettiin Suomen kirkon Ulkomaanasiain Keskuksen lähettämä tervehdys. Pastori Harold Fries välitti New Yorkin Metropolitan Synodin piispa Lazarethin tervehdyksen. Gloria Dei seurakunnan pitkäaikainen sihteeri, ylihoitaja Sylvia Lämslehto onnittelii kirkkoa kirjeen ja lahjashekin välityksellä.

Pastori Tarjamo kiitti kohta seurakunnasta muuttavaa valtuuston varapuheenjohtaja Sylvia Söderströmiä erittäin monipuolisesta kirkon hyväksi tehdystä vuosikymmenten työstä. Mrs. Aili Räikkönen kiinnitti kauniin rintakukan kiitollisuuden osoitukseksi.

Mrs. Pettit tyttäriin oli laatinut seinälle valokuvakoelmaan nuorten kesäisestä konfirmaatiosta ja lasten Halloween-partysta. Se osaltaan kertoi nuorten mukanaolosta seurakunnassa. Sitä todisti myös nuorten osallistuminen Mirja Hautamäen apulaisina tarjoilupuolella.

Totuttuun tapaan viimeisten vieraitten vielä seurustellessa pontevat naiskullan jäsenet ja lukuisat vapaaehtoiset apuvoimat hoitivat jälkisiivouksen. Samalla järjesteltiin myyjäispöydät kuntoon.

Ilahduttava väenpaljous antoi lupauksen seurakuntatyön jatkumisesta ja ilolla huomioitiin monet uudet kirkko- ja juhlavieraat.

Terttu Tarjamo
Brooklyn, New York

Ikivanhoja kiviä Kanadasta

Maailman vanhimpien kiven ikäennätys on jo 3,960 miljoonaa vuotta, kun Pohjois-Kanadasta vuonna 1984 kerätyt graniittinäytteet ehdittiin tutkia. Vanhimmat aiemmin tunnetut kivet ovat syntyneet noin 3,800 miljoonaa vuotta sitten.

Kivet kerättiin Kanadan tundraalta 400 kilometriä Yellowknifesta pohjoiseen. Kiviä tutkinutta ryhmää johtava Samuel Bowrin Washingtonin yliopistosta (St. Louis) arvelee, että samoilta seuduilta saatiin myös näytteitä, jotka saattavat olla yli neljä miljardia vuotta vanhoja.

Kivien ikä varmistettiin Australian valtionyliopistossa, joka käyttää erikoismenetelmää näytteiden uraani- ja lyijyypitoisuuksien mittaamiseen. Uraani muuttuu tasaiseen tahtiin lyijyksi, jolloin näytteessä olevan lyijyn ja uraanin suhde ilmoittaa kiven iän.

Japanin Joulumaat Suomen monopolin uhkana

Suomeen olisi kiireimmän kaupalla rakennettava kunnon Joulumaa, jos joulupukin aatteella halutaan lyödä rahoiaksi, penää Finnairin Japanin-piiripääliikö Bo Lång.

Längin mukaan Suomen nykyinen Joulumaa on vain kalpea varjo japanilaisten vastaavista.

Suomalaisilla on kuitenkin vielä toivoa, sillä japanilaiset mieltävät yhä joulupukin asuinsijaksi Suomen tunturit, vaikka Hokkaidon ja Mura Honsun saarille on valmistumassa japanilaiset versiot Joulumaasta.

Japanilaiset kuuluvat maailman innokkaimpiin joulupukifaneihin: Joulupukin Rovaniemen konttoriin saapuu vuosittain yli 250 000 korttia japanilaislapsilta.

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Floridan kuulumisia

Floridan hiippakunnan piispa vierailulla St. Andrew'n kirkossa

Tämä oli meille hyvin merkittävä tapaus kirkossamme, jossa samalla oli yhdistetty jumalanpalvelus englannin- ja suomen kielisille. Juhla vierasnaamme oli Floridan piispa Lavern Franzen puolisoineen. Kirkkomme täyttyi sanan kuulijoista jo hyvissä ajoin.

Jumalanpalvelus alkoi soitinkellokuoron esityksellä. Virsi 215 kaikui kauniina, kun molemmat kuorot, englannin ja suomenkielinen, ja suuri kuulijakunta ottivat siihen hartaana osaa.

Virren ensimmäinen säkeistö kuului näin: Jumala on lähellä, Häntä rukoilkaamme. Kiittäen etees astukaamme. Hän on keskellämme. Sydän vai entukoon, kaikki maahan kumartukoon. Ihminen etehen Herran silmäin vaivu. Pyhän eessä taivu."

Pastori Pentti Mäki esitteli vieraamme ja piti alkurukouksen.

Lapsikuoron esitykset "Downin My Heart" ja "Jeesus is My Rock" olivat hellyttävää kuultavaa ja nähtävää. Innostava opettaja sai myös kuulijakunnan yhtymään lasten lauluun.

Kirkossa ei yleensä tapu-

teta, mutta näille pienille esiintyjille tulivat suosion osoitukset aivan välittömästi.

Piispa ohjasi lasten saarnan, heidän istuessaan ryhmässä alttarin edustalla ja piispan seisoessa sauvoineen heidän edessään. Hän kysyi ensin lapsilta: "Tiedättekö mitä sana piispa tarkoittaa?"

Lapset pudistivat päätään. Piispa lohdutti heitä sanoen: "Ei sitä moni muukaan tiedä."

Hän kertoi, että se tavallaan tarkoittaa pappia ja jatkoi, että tähän tiedätte mikä pappi on, eikö niin? "Tämä piispan sauva on minulla niinkuin paimenella, joka kokoaa ja suojaa laumaansa. Minun laumani ovat seurakuntalaiset, joita Jeesuksen lapsiksi kutsutaan."

Saarnassaan aikuisille hän sanoi mm. että uskonpuhdistuksessa ei ole tarkoitus, että revitään auki vanhoja haavoja vaan, että jokainen puhdistaisi omat haavansa.

Jumalanpalveluksen aikana esiintyivät molemmat kuorot yhdessä ja erikseen johtajanaan Merja Poutiainen.

Pastori Pentti Mäki luki e-

jatkaa sivulla 11

Finnish-American Rest Home, Inc.
1300 SOUTH DRIVE LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6195

Marrask. 22, 1989

Suuri juhlapäivä on nyt si-
vutettu ja kalkkunasta vain
rippeet jäljellä. Kiitospäivä jäi
muistojen joukkoon.

Kotimme sai surusanoman,
Arnold Freijborg nukkui iku-
neen 17, marrask. 90-vuotiaana.
Lähiomainen rouva Freij-
borg asuu kodissamme ja lau-
summe hänelle syvän osanot-
tomme sekä muille omaisille.

Iloksemme havaitsimme jäl-
leen maanantaina Kahvikon-
sertissa monia asukkaiden
omaisia ja ystäviä nauttimas-
sa tästä hienosta hetkestä,
jonka Charles Hedlund ja Leo
Jaakkola meille aina antavat.
Oli ilo tdeda myös asukkaiden
nauttivan siitä.

Helping Hands ryhmä oli
taas työssään, tällä kertaa jo
tiistaiamuna. Tiistaina aamu-
päivällä lauleli Tanja Jurvelin

sekä sairaskodin että Lepo-
kodin puolella. Ed Haapa lau-
latti iltpäivällä.

Ja keskiviikkona oli asukai-
den kuukausikokous. Tors-
taina kiitospäivänä kotimme
keittiö laittoi upean juhla-ate-
rian asukkaille kauniisti koris-
teltuun ruokasaliin. Perjan-
taina taas pidimme hengellisen
laulujen tuokion. Pianon
takana Karin Kahill.

Sydämellinen kiitos yllämai-
nituille avustajillemme jälleen,
sekä kaikille yhteisille ystävil-
lemme kuluneesta viikosta.

Kotiimme on muuttanut jäl-
leen uusia asukkaita, jotka
toivotamme tervetulleiksi. Toi-
vomme teidän viihtyvän kans-
samme.

Viihtyisää viikonloppua
Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Suurlähettiläs Jukka Valtasaari (toinen vas.) ojensi rovasti Viljo I. Heimanille (kolmas vas.) Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan ritarimerkin. Kuvassa myös David Hinsa (vas.), Impi Heiman, Leena ja Pentti Mäki.

Kuva: Malla Andersson

Juhlatilaisuus rovasti Heimanin kunniaksi

Samana päivänä meillä oli
ilo ja kunnia osallistua kirkos-
samme Viljo Heimanin kunni-
aksi järjestettyyn juhlaan.

Juhlavieraaksi oli saapunut
Suomen suurlähettiläs Jukka
Valtasaari. Hän kertoi monin
arvokkain sanoin rovasti Hei-
manin ansiosta, mainiten mm.
että jo 1956 piispa Gulin
myönsi hänelle rovastin arvon
ja on eläkkeelle siirryttyään
rikastuttanut monin eri tavoin
täkäläistä yhdyskuntaa.

"Minulle on suuri ilo jakaa
kansanne tämä kunnianhetki
luovuttaessani tämän presi-
denti Mauno Koiviston teille
22. 05. 1989 myöntämän
Suomen Valkoisen Ruusun
Ritarikunnan I luokan Ritari-
merkin," Valtasaari jatkoi.

Kiittäessään rovasti Hei-
man sanoi: "Nöyryydellä otan
sen vastaan ja kunnialla tulen
sen kantamaan,". Nöyrin mie-
lin jatkaen hän lisäsi: "Tämä
ansiomerkki ei oikeastaan
kuulu yksin minulle vaan teille
kaikille rakkaat kannustavat
ystäväni."

Leikkisästi hän jatkoi vielä:
"Jos voisin, niin minä lainaisin
tätä teille kullekin päiväksi
kerrallaan."

Hän jatkoi vielä kiitospuhet-
taan sanoen, Suomen hallitus
on muistanut meitä Floridan
suomalaisia usein monin ta-
voin. Jo aikanaan suurlähet-

tiläs Procopie toi lämpimät
terveiset meille tänne omalla
persoonallisella ja kunnioit-
tavalla tavallaan. Ihmeellisellä
persoonallisuudellaan hän
lämmitti kaikkien mielet. Maa-
perä oli hänen ansiostaan
vastaanottavainen kun aloi-
tettiin avustusten kerääminen
ja lähettäminen sotaan jou-
tuneelle Suomen kansalle. Jo
tämänkin vuoksi Suomen kan-
salaiset ovat tulleet arvostetuiksi
ja kunnioitetuiksi
täällä.

Worcesterin kaupungissa
piti olla juhla ja kuoron esiinty-

siellä, mutta oli juuri tullut tieto
sodan alkamisesta rakkaassa
isänmaassamme. Niin muut-
tuivat laulut itkuvirsiksi ja juh-
la surujuhlaksi. Suomen mies
ei turhaan asetta kantanut,
ollut päättäväinen ja huutanut
avukseen Jumalaa, niin että
oikeus tapahtuisi.

Suomessa on rukoiltu paljon
ja ne rukoukset olivat hätä-
huutoja Jumalan puoleen ja
Hän kuuli ne rukoukset. Ju-
mala on siunannut ja varjellut
Suomen kansaa."

Lopuksi rovasti Heiman kiit-
jatkua sivulla 7

Lepokodin Ystävien kuulumisia

Pidimme jälleen railakkaat
myyjäiset Lepokodillamme
marrask. 11. p:nä 1989.

Kello seitsemältä olivat ih-
miset jo seisomassa oven ta-
kana. Odottivat sisäänpää-
syä, että pääsisivät ensim-
mäisiksi ja saisivat ostettua
parhaat päältä ennenkuin ta-
varat loppuisivat kesken.

Eihän ne loppuneet. Paljon
oli myytävää, vaan paljon oli
myös ostajia.

Oli hyviä huonekaluja, ken-
kiä ja vaatetta vaikka mitä la-
jia, jokaisen kukkarolle sopi-
vaa.

Tavara oli jälleen halpaa,

kuten Ystävien myyjäisissä ai-
na. Leningin sai 50 sentillä ja
hilut korviin 1-2 taalalla.

Myyntipöydät olivat hyvin
järjestetty, jokainen samaa la-
jia myytävä tavara oli yhdessä
paikkaa.

Oli sekä ostajalle että myy-
jälle mukavampaa, kun etsit-
tävät tavarat löytyivät yhdestä
paikasta, eikä tavarapöytiä
tarvinnut sekottaa.

Kahvipöytä oli herkuin va-
rustettu, kyllä kahvi maistui,
sillä monet myyjäisiin aikaisin
tulleet olivat kiireessä unohtaneet
keittää aamukahvinsa.

Leivät ja pullat loppuivat jo
ennen myyjäisten loppua, sa-
moin karjalanpiirakat.

Onhan leipä ja pulla meidän
tunnetun oman leipurimme
jatkua sivulla 13

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja
sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia
voileipiä riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

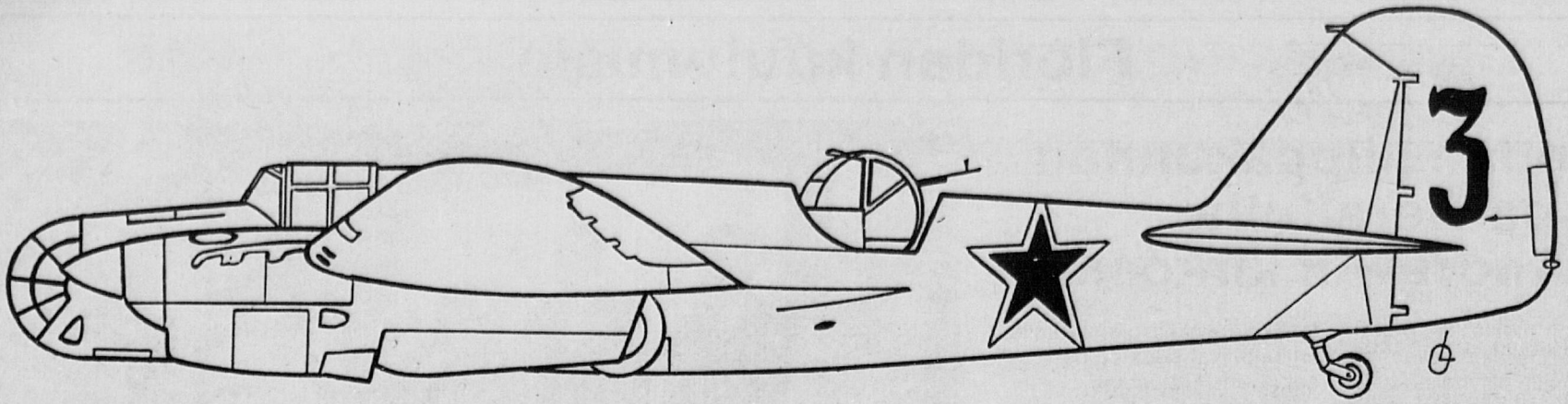
Tervetuloa Turistiklubille!

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

SB, kone joka aloitti Suomen talvisodan

Sota-ajan eläneet eurooppalaiset muistavat vieläkin selvästi noihin tapahtumiin liittyneitä ääniä. Saksan salamahyökkäyksen kokeneet kuulevat vieläkin syöksypommittajien, Stukien kauhua lisänneet sireenit, rintamalla olleet "Stalinin urkujen" soiton ja ammusten ujelluksen.. Tuhannet suomalaisetkin havaitsivat venäläisten SB-pommittajien nousevan ja laskevan moottorijylyn, jonka oppivat erottamaan omien koneitten äänestä.

Vuonna 1933 sai alkunsa uusien pommikonesukupolvien kehittäminen. Yhdysvalloissa luotiin Martin-tyyppisen Model 12 ja Neuvostoliitossa ryhdyttiin suunnittelemaan melko samankaltaista konetta. US Army Air Corps sai Martinin kehittämästä uusia muunnoksia, mutta vielä voimakkaammin kesällä -33 aloitettu kehitystyö vaikutti Puna-armeijan ilmavoimiin.

Moskovassa sijaitseva TsAGI (The Central Aero and Hydrodynamic Institute) antoi uuden pommikoneen luomisen Andrei N. Tupolevin toimiston johtajan A.A. Arkhangelskin tehtäväksi.

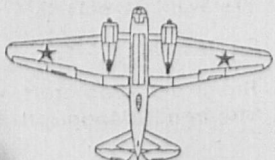
Aiempiin kaksimoottorisiin hävittäjäsuunnitelmiin perustuen oli nyt luotava kokometallinen pommikone, jonka työnimeksi tuli ANT-40.

Sen tuli olla puolta nopeampi kuin jo olemassa oleva TB-3 eli sen tuli lentää 336 km/h. Sen tuli nousta 8 kilometrin korkeuteen ja tehdä 500 kilon pommikuormassa matkaa 700 km.

Ensimmäiseen prototyyppiin tuli M-25, 9 sylinteriset Wright-tähtimoottorit ja toiseen M-100, 12 sylinteriset V-moottorit, joiden esikuvana oli Hispano. Koelentäjä K.K. Popov suoritti ensin mainitun koelennon 7.10.34, ja 30.12.34 lensi jo toinenkin.

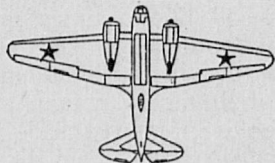
Tyyppi hyväksyttiin ja sille annettiin tunnus SB-2. Nimitys olikin sopiva (SB = Skorstnoi Bombardirovshchik = Fast Bomber = nopea pommittaja), sillä toinen prototyyppi saavutti jo nopeuden 404 km/h, eivätkä neuvostoliittolaiset hävittäjät sitä tavoittaneet. Eivät myöskään ulkomaiset.

Ensimmäiset sarjatuotantokoneet liitettiin laivueisiin

vuoden 1936 alussa. Kone oli alkanut matkansa maailman sotanäyttämöille.

Koneessa oli kolmen hengen miehistö. Aivan nokassa oli suunnistaja-pommittaja, hänen takanaan ohjaaja ja taaempaan sähköttäjä-konekivääriampuja. Ensimmäisissä koneissa oli viime mainitulle liukukuomu, mutta jatkossa hänelle tuli myös lasinen ampumatorni.

Sotainen koekäyttö

Franco aloitti Espanjassa kapinan hallitusta vastaan ja niin saivat suurvallat mainion tilaisuuden kokeilla aseitaan. Idealistisia vapaaehtoisia liitettiin joka puolelta maailmaa taistelemaan hallituksen puolesta, mutta Neuvostoliitto otti rahakorvauksen asetoimituksistaan.

SB-pommittajia, I-16 ja I-153 hävittäjiä laivattiin Odessasta kohti Espanjaa ja tasavaltaiset maksoivat aseista 63,265,684 puntaa kullassa. Espanjassa valmistettiin lisenssillä myös amerikkalaisia Martin 139-pommittajia.

Francokin sai apua samoin ajattelevilta aseveljiltään sekä Italiasta että Saksasta. Italialaiset Fiat CR.32-hävittäjät eivät myöskään saaneet SB:tä vaakalennossa kiinni, mutta lokakuussa -36 sai espanjalaispilotti Salas viimein ensimmäisen pudotuksen, ja viittä päivää myöhemmin onnistui italialainen Mantellikin samaan tekoon.

Kaikkiaan 210 kappaletta SB-2 koneita toimitettiin Espanjaan, jossa ne saivat lempinimen "Katiuska."

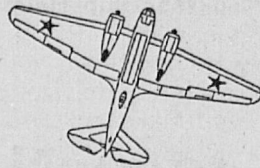
Markkinat laajenevat

Myöhemmin vuonna 1936

päätti Tšekkoslovakian hallitus modernisoida omia ilmavoimiaan. Vastalahjaksi Skodan aseitten lisenssivalmistusoikeuksista saivat tšekit oikeuden tehdä SB-koneita, joille antoivat tunnuksen B 71.

Letovin tehtaat tekivät niitä 40, Aero 50 ja Avia 70. Osa koneista valmistui vasta saksalaisten miehityksen jälkeen.

Slovakiasta muodostui sittemmin Saksan vasallivaltio, joten Slovakian ilmavoimat käyttivät B 71:tä itärintamalla sen luoja vastaan.

Kuvioon tuli vielä lisäväriä yhden koneen miehistön lennettyä Turkkiin ja siirryttyä sieltä Englantiin, jossa se toimi "Tšekkoslovakian vapaitten ilmavoimien" tilin.

Neuvostoliiton ja Kiinan keskushallituksen solmivissa hyökkäämättömyyssopimuksen luovutettiin kiinalaisille joukko SB-pommittajia.

Osa näistä oli Kiinassa käytössä vuoteen 1946, joten ne osallistuivat myös maan sisäisiin taisteluihin.

Suomen talvisota

Marraskuun 30. päivänä 1939 olivat pilvet Suomen yllä matalalla, noin 800 metrissä. Neuvostoliiton ilmavoimat aloittivat pommittukset noin 140 koneella, joista suurin osa SB:tä.

Aluksi olivat kohteina Helsinki, Hanko, Lahti, Kotka, Enso, Valkjärvi, Nuijamaa ja Viipuri ympäristöineen.

Tämän kirjoittaja joutui sivulta seuraamaan SB:n ensi esiintymisiä maamme ilmatilassa heti talvisodan ensi päivänä. Toivoa asioitten rauhanomaisesta ratkaisusta kuvannee se, että koulutyö oli tuona päivänä vielä normaalisti käynnissä.

Tiedon ensimmäisistä hyökkäyksistä saavuttua päättivät opettajat, että opinahjoni Oulunkylän yhteiskoulu oli tyhjennettävä. Olihan se suuri koulutalo aivan Helsingistä pohjoiseen johtavan pääradan varrella, joten se oli vaarassa joutua pommittuskohdeksi.

Lapset ajettiin pihalle ja heitä kehoitettiin olemaan avoimilla paikoilla. Silloin vihollislentäjät näkisivät, että kyseessä ovat vaarattomat siviilit ja siksi jättäisivät heidät rauhaan.

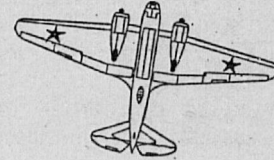
Hetken koulun kentällä oltuamme kuulimme pohjoisesta lähestyvän lentomootoreiden jyrinän ja pian näimme myös SB-letkan lentävän radan yli Helsinkiä kohti.

Koneet olivat tulleet idästä pääradalle asti ja lähteneet sitten suunnistamaan sitä myöten kohti Helsinkiä. Tästä menetelmästä tuli viholliselle tapa, sillä suunnistustaidot eivät olleet heillä sodan alkuvaiheissa kaikkein parhaita.

Outojen tulijoiden pelästyttäminä piilouduimme ojiin ja pensaiden taakse seuraten miten koneet jatkoivat matkaa kohti kohdealueitaan yksinäisten konekiväärisarjojen lisäessä äänitehosteiden pelottavutta.

Junat eivät kulkeneet, joten päätimme tovereittemme kanssa kävellä kotiin Tapanilaan.

Pääsimme kotiin vahingottomina, mutta kaikilla ei päivä sujunut yhtä hyvin. Helsingissä kuoli tuon päivän hyökkäyksissä 93 henkeä. Melkein kaikki siviilejä.

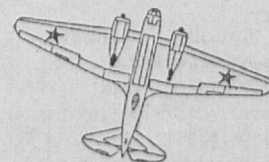

Hävittäjämme ja ilmatorjunta ampuivat jo sodan ensi päivinä alas muutamia hyökkääjiä ja niin SB-koneita päästiin tutkimaan.

Seurasin itsekin miten muutamat pikkupojat evakuoivat kotini lähelle alas ammutusta koneesta sivuperäsimen sotasaaalinaan. Näkyi vain pellow reunaa kulkeva alumiinirakenne - sitä kantavat pojat olivat näkymättömissä levyn takana.

Tärkeää oli kuitenkin, että myös sotilaat pääsivät tutkimaan viholliskoneita. Tällöin he havaitsivat, että niihin oli Espanja kokemuksien johdosta lisätty miehistölle panssarisuojia ja polttoainesäiliöissä oli itsetiivistyviä kumikerroksia.

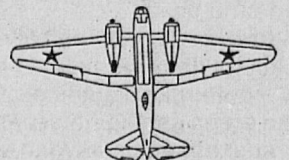
Suomella oli sodan alkaessa 36 tyydyttävän hyvää ja 10 museoon valmista hävittäjäkonetta. Kaikki ne eivät pysyneet SB:n vauhtiin, mutta torjuntatulokset olivat hyvät.

Sodan aikana Suomeen saatiin lisäksi mm. 30 vanhentunutta Gladiatoria Englannista.

30 Moranea Ranskasta ja erittäin arvokkaana panoksena 44 maanmainiota Brewsteria USA:sta.

Talvisodan aikana Suomeen saatiin kaikkiaan kahdeksan SB-2 ja SB-3 konetta sotasaaaliina ja korjattiin ilmavoimillemme hyväksi täydennykseksi.

Välirauhan aika

Myös rauhan vallitessa saimme tuta SB:n aseita. Aero O/Y:n 2 "Kaleva"-liikennekone lensi kesäkuun 14. päivänä 1940 Tallinnasta Helsinkiin normaalia reittiään. Tällöin sen vierelle lensi kaksi venäläistä SB-2 konetta asettuen yksi kummallekin puolelle noin 50 metrin päähän.

Pranglin ohitettuaan toinen koneista laskeutui alemmas, jolloin toiselle avautui vapaa tila avata tuli konekivääriänsä. Jonkin matkaa lennettyään koneet vaihtoivat paikkaa, ja toinen jatkoi tulitusta. Osumia saanut "Kaleva" syöksyi veteen.

Tapahtumia seuranneet virolaiset kalastajat tulivat veneillään tapahtumapaikalle, mutta mitään ei ollut tehtävissä uhrien pelastamiseksi.

Kalastajat keräsivät veden pinnalla kelluvia esineitä, mutta joutuivat nekin luovuttamaan venäläisen sukellusveneen noustessa pinnalle, keräten löydöt haltuunsa ja kehoittaen kalastajia poistumaan.

Hiljattain esitettiin Suomen TV:ssä asiaatuntemattoman toimittajan tekemä ohjelma, jossa väitettiin, ettei Kalevan tapausta ole selvitetty. Kuitenkin SB-koneitten konekivääriampujat ovat nyt "avoimuuden aikana" todenneet, että tapahtumat sujuivat juuri virolaiskalastajien kertomalla tavalla.

Jatkosota

Saksalaiset tuhosivat jo ensi iskuillaan Venäjälle hyökätessään suuren joukon venäläisiä lentokoneita. Tällöin tuhoutui myös satoja SB:tä - olihan niitä rakennettu kaikkiaan 6,656 kappaletta. Sotasaaliiksikin niitä jäi, joten saksalaiset myivät niistä kuusi toista Suomelle.

Pitivät konetta niin helppona saaliina Messerschmitt 109 ja Focke Wulf 190 -hävittäjät siviileille.

Kuolleita

Hilja Nikki

WESTMINSTER - Hilja (Jalko) Nikki, 85, 64 State Road East, kuoli marraskuun 21 päivänä lyhyen sairauden jälkeen Mystic Nursing and Rehabilitation Centerissä.

Hänen miehensä Toivo Nikki kuoli 1962.

Suomessa 12. huhtikuuta 1904 syntyneen Nikkin vanhemmat olivat Simo ja Anna (Kuronen) Jalko. Yhdysvaltoihin Nikki tuli 1923. Westminsterissä hän asui 63 vuotta.

Hän oli Messiah Lutheran Church of Fitchburgin jäsen.

Nikki omisti ja hoiti mustikkafarmia Westminsterissä 35 vuotta ennen eläkkeelle jäämistään 1965.

Hän oli kunniajäsen United Cooperative Farmers of Fitchburg:ssa, jossa hän oli miehensä kanssa mukana perustamisesta lähtien.

Edesmennyt jäävät suremaan poika Urpo Nikki, Orlando, Fla; tytär Elaine Waronen Westminsterissä; veli Eelif Kaatonen Helsingissä, sisaret Milja Puha Tampereella ja Irja Kavenies Helsingissä; viisi lastenlasta, neljä lastenlastenlasta sekä sisarusten lapset.

Hautajaiset pidettiin Sawyer-Miller Funeral Homes Westminsterin kappelissa, 123 Main St. Hautauksen toimitti pastori William Sumner. Vainaja haudattiin Woodside'n hautausmaalle.

Hilda Uusitalo

FITCHBURG - Hilda M. (Mehatala) Uusitalo, 76, 360 Electric Ave., kuoli marraskuun 23 päivänä pitkän sairauden jälkeen.

Hän syntyi Oulaisissa, Suomessa, 3. syyskuuta 1913. Hänen vanhempansa olivat Otto ja Kreetta L. (Rajantie) Mehatala.

Hän oli Messiah Lutheran Churchin ja Finnish American Club of Saiman jäsen.

Häntä jäivät suremaan tyttäret Hilka M. McKittrick Fitchburgissa ja Helen M. Uusitalo North Andoverissa, pojat Eric H. Uusitalo ja Mark A. Uusitalo Fitchburgissa, kuusi lastenlasta ja sisaret Tyyni Korpua, Senja Esko ja Veino Jylhä Suomessa.

Hän oli edesmenneen Matti J. Uusitalon vaimo.

Hautajaisista huolehti Moorcroft Funeral Home, 31, Myrtle Ave., Fitchburg. Hautajaiset toimitti pastori Ken Cobb, ja vainaja haudattiin Forest Hill hautausmaalle.

Anton Lohberger

LUNENBURG - Anton Lohberger, 84, 180 Rolling Acres Road, kuoli 26. marraskuuta Burbankin sairaalassa Fitchburgissa.

Häntä jäivät suremaan vaimo Naomi (Lahtinen) Lohberger; sisar New Yorkin osavaltiossa sekä sisarusten lapset.

Hän syntyi Unkarissa ja asui monta vuotta Mainessa, sekä Lunenburgissa 21 vuotta.

Mainessa Lohberger kasvatti siipikarjaa ja mustikoita 40 vuotta, kunnes jäi eläkkeelle 1968.

Hautajaisista huolehti Bosk Funeral Home, 85 Blossom St. Fitchburg.

Juhlayleisöä seurakuntasalissa.

Kuva: Maila Andersson

JUHLATILAISUUS...

jatkoa sivulta 5

ti suurlähettilästä hänelle osoitetusta kunniaa ja yleisöä mukanaolosta sekä ohjelman suorittajia, Pirkko Venetjokea tervehdyssanoista ja ohjelman esittelystä, pastori Pentti Mäkeä rukouksista, Suomalaisista kirkkokuoroa lauluista, rouvia Tyne Tantua ja Ruth Törmälää duetosta "How Great Thou Art" sekä pikkuneiti Monika Poutiaista viulusooloista "Suojelusenkeä."

Kahvitilaisuuden jälkeen oli vapaan sanan vuoro pastori Pentti Mäki sanoi mm. "Rukoilemme ja toivomme hänelle hyvää vointia, niin että hän voisi jatkaa suunnitelmiansa mukaan."

Katri Ekman muisti, ettei niin iumista ja myrskyistä ilmaa ollut siellä pohjoisessa, etteikö hän olisi saapunut pitämään jumalanpalvelusta. Rippilapsi Ritva Langlois kiit-

teli rovastiamme monin kainein sanoin.

Alfons Ukkonenkin olisi halunnut olla hänen rippilapsensa. Nyt hänellä on kuitenkin ollut onni olla rovestin rippilapsena jo viidentoista vuoden ajan ja se jatkuu yhä.

Hän esitti kiitokset myös Kalevan siskojen ja lauluväen puolesta, toivoen Jumalan siunausta ja voimaa kävellä joka päivä terveenä.

Pirkko Venetjoki esitti kiitokset Suomenkielisen Yhdistyksen puolesta. Mildred Mäki Kallioinen toi terveiset Finlandia Foundation puolesta kiittäen tulen sytyttämisestä ja sen palavana pitämisestä.

Aarne Roiha kiitti suomalaisen radiolähettyksen puolesta ja lisäsi kiitokset vielä rovestin sanavalmiudesta.

Edward Haapa toi kiitokset Suomi Opiston puolesta. Veikko Kotilainen ja Aune Salo

muistivat rovastiamme monin lämpimin sanoin.

Suomalaiselta Lepokodilta toi rakkaan tervehdyksen ja kiitokset allekirjoittanut niistä monista tilaisuuksista, joita rovasti Heimanilla on ollut mahdollisuus antaa Lepokodissa elämänsä iltaa viettävälle suomalaisille vanhuksille. Ha arvostavat niitä erittäin suuresti.

Ja kuin sokerina pohjalla oli suurlähettiläs Jukka Valtasaaren henkilökohtainen tervehdys: "Otin tämän tehtävän vastaan erittäin mielelläni. Näin arvokkaita mitaleja luovutetaan äärettömän harvoin ja tämä oli juhla edustustilaisuus."

Vakavin ja leikkisin sanakääntein hän kertoi monia mielenkiintoisia asioita mm. näin: "Vielä lentokoneessa suunnittelin ja parantelin juhlapuhettani, mutta jo ensi keskustelussa huomasi rovestimme puhelajahjat ja huomasi omani heikoiksi."

Mutta onhan minulla vielä vuosikymmeniä aikaa parantella sitä saavuttaakseni hänen puhelajahjansa, jos silloinkin."

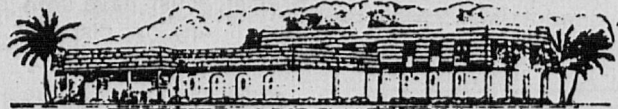
Hän pahoitteli sitä, että täytyy välittömästi palata virkaipaikkaansa, mutta hänellä on ehkä tilaisuus tulla uudelleen pidemmäksi aikaa tammi-helmikuussa.

Maila Andersson

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Mack Stephenson Funeral Home

1004 S. DIXIE HWY. - LANTANA, FL 33462
Tel. 582-4124

David Jarvi
Funeral Director
Puhumme Suomea

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja
ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

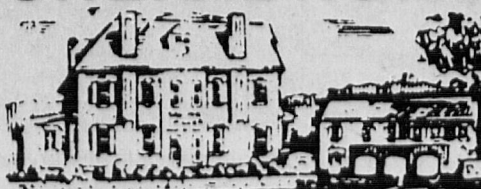
NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

The Finnish-American

RAIVAAJA

Finland's 'Pearl Harbor'

by John O. Virtanen

TURKU, FINLAND - Fifty years ago, as a 22-year-old reserve ordnance officer, I was standing watch with my squad at the military post on the bank of the river on the Karelian Isthmus marking the Finnish border against the Soviet Union when the opening salvo of the Winter War of 1939-40 was fired from the opposite side. I got my baptism of fire early.

By a secret clause in the non-aggression pact signed that August (1939) between Hitler's Germany and Stalin's Russia, Moscow was given a free hand to take over Finland. Soon after (World War II broke out when German invaded Poland) the Soviet government demanded territorial concessions from Finland to "safeguard Leningrad".

The Finns felt that such concessions would jeopardize their independence and therefore rejected the Soviet demands. Stalin's response was to attack Finland on November 30, 1939, by land, by sea and by air.

Stalin straightway set up a puppet Finnish "government" in a place called Terijoki on the Karelian Isthmus right on the border which the Finns had abandoned as indefensible. A Finnish Communist named Otto Ville Kuusinen, who had risen high in the bureaucratic hierarchy of Moscow, accepted the post of "prime minister".

A treaty of friendship and collaboration was immediately drawn up between Stalin and Kuusinen, who appealed for the Red Army's help in "liberating" the oppressed Finnish people from the tyranny of their capitalist rulers.

The Kremlin refused to recognize the legal Finnish government in Helsinki in order to mask the true nature of the invasion. The Red Army had crossed the Finnish frontier, explained *Pravda*, "at the request of the People's Government" and was simply going "to the aid of the Finnish people" for the purpose of "securing Finland's independence".

To the dismay of Stalin and his henchmen, the Finnish masses, instead of welcoming the invaders as "liberators", rallied solidly behind their "oppressors" in the defense of their homeland.

Only now, in the wake of Gorbachov's *perestroika* policy, prominent Soviet political and military spokesmen have rejected the fiction of Finland's having started the Winter War, and they have branded Stalin as the aggressor.

Now, too, the latest truth has been discovered, (according to Helsingin Sanomat 10.30.89) that Stalin had provided the prime minister Kuusinen with a specially trained secret "Finnish People's Army" of 12,900

men.

The huge unit waited in the wings with Kuusinen at Terijoki, ready to suppress the "class enemy, the Finns," under the Bolsheviks fistlaws the minute after the Red Army would have crushed the Finns in the battle field.

The setting up of Kuusinen's People's Government has been openly condemned as a "mistake," but setting up a secret army proves that Stalin-Molotov negotiations with Finns have only been Stalin-Molotov's theatrical demonstration to fool the world.

As the first shells exploded all around our sentry post, I experienced the sensation of all the heavens having been suddenly torn apart and falling over me and my squad. Violent anger and wrath toward invaders was instant emotional condemnation.

By the time an armistice was signed, 105 days later, - and, according to Nikita S. Krushchev's count in his memoirs, the Russian death toll topped a million, (official estimates are cautiously considerably lower), while only about 24,000 Finnish soldiers were dead and over 40,000 wounded.

France and Britain had offered the Finns military help after the Soviet offensive floundered.

Field Marshal C.G.E. Mannerheim, the illustrious Finnish commander-in-chief, decided to refrain from requesting the help offered because he realized it would be too little and

John O. Virtanen

John O. Virtanen immigrated to America from Finland, lived in Oregon from 1946 to 1980, ran an import-export business there, became an U.S. citizen and served as honorary consul of Finland from 1964 until his return to the Old Country in 1980. He is author of a book about the Russo-Finnish Winter War entitled *Molotov Cocktail* as well as a book about the Finnish sauna. He is founder and president of the Finnish North American Literature Society, which in 1988 published *The KALEVALA*, epic of the Finnish People, which was translated by the Finnish-American "blind bard" Eino Friberg. President Mauno Koivisto of Finland is patron of the society. Virtanen makes his home presently in Turku, on the southwestern coast of Finland.

too late.

Sweden, meanwhile, let it be known that she would refuse to allow passage for the planned Allied expeditionary force through her territory on the

ground that it would endanger the country's neutrality.

In his memoirs, Churchill later stated bluntly that there was no real intention of confronting the Red Army but to take over the Swedish Iron mines up North. Churchill's cynical strategy was thus avowedly one of deceiving Finland with false promises into prolonging her war against overwhelming odds - which would have been tantamount to national suicide.

The Allied gesture of offering to help Finland did have the effect of staying Stalin's hand. Fearing involvement in the greater war on Germany's side against the Western Allies, the Soviet dictator agreed to conclude peace with the fiercely resistant Finns.

Back to the fateful last day of November, 1939, the initial salvo was fired by the Russians at seven o'clock in the gray dawn.

The Red infantry moved forward into Finnish territory behind tank formations. The attackers anticipated marching triumphantly into Helsinki within a few days, at most a week or two.

A blanket of snow covered the ground, so all the Finnish soldiers were issued white sheets to wrap over the grey uniforms. The white sheets made us nearly invisible in the snowbound fields, lakes and forests of the frontier zone.

Soldiers' stealthy movements on silent skis enabled us to strike enemy flanks by surprise. It caused the terror among bewildered Red troops attacked as if from nowhere by armed

phantoms. The Red casualties mounted to staggering proportions.

As Soviet tanks continued to roll on like death-dealing steel monsters, we Finns had to devise makeshift weapons of defense right in the battle zone.

Among these weapons were "satchel charges" - hand grenades reinforced with dynamite sticks.

Then, word spread that some enraged reservist had in a fit of rage and desperation flung a lit kerosene lantern made of glass at an approaching tank. To his amazement, the tank, covered with grease, had caught fire when the burning kerosene splashed over it and stopped the huge steel monster.

It did not take long for the significance of this incident to sink into one and another Finnish brain: the equivalent of a kerosene lantern could be made to serve as an incendiary bomb.

We began to fill empty bottles with gasoline or kerosene, mixed with tar or resin to make more smoke.

Like the original lantern hurled in a soldier's frenzy, these improvised bombs proved to be incredibly effective anti-tank weapons. With them, one man or a squad, could set a whole colony of Russian tanks on fire and incinerate their crews.

Eventually a total of 542,194 cocktails were shipped by ALKO distillery to the battle lines and the massive Soviet tank offensive came to an ignominious halt. The Red Army generals and the Soviet rulers in the Kremlin must have torn their hair, if any, in disbelief and vexation.

Our primitive bomb soon became known all over the world as the "Molotov Cocktail", named after the Commissar of Foreign Affairs, Vyacheslav M. Molotov, whom the Finns blamed for engineering the Winter War.

The winter of 1939-40 turned out to be one of the coldest of the century.

In some areas of Finland, temperatures of 55 degrees below zero were reported on some days. The killer Frost was a foe - both sides had to face.

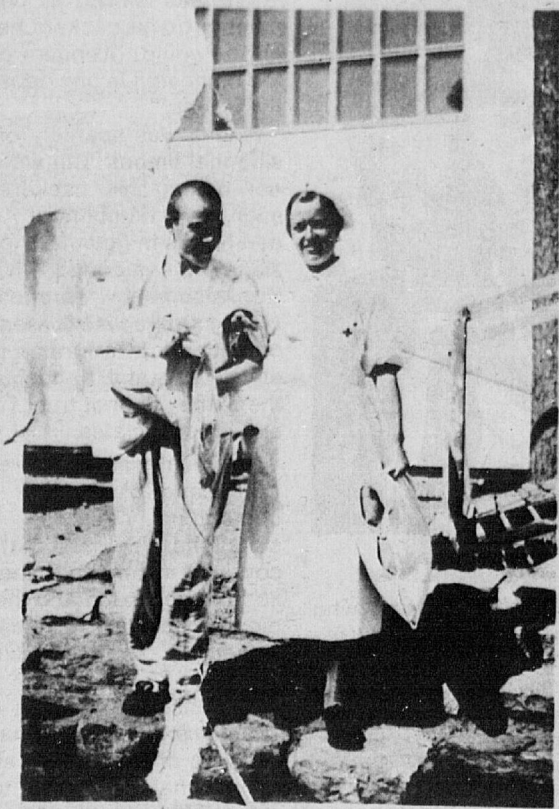
On account of their unexpectedly heavy losses, the Russians had to put large reinforcements into the fray.

At the beginning of hostilities, the the Soviet strength pitted against the Finns amounted to some 26 divisions, or close to half a million troops, and at the

continued next page -

Virtanen (shown by arrow) participating in military exercises in Kannas Kivennapa in the summer of 1938.

Virtanen's Winter War wounds kept him in bed for six months. In the above photo he walks outside the Vierumäki hospital with the aid of a Dutch Red Cross nurse in the summer of 1940.

John O. Virtanen in uniform in Terijoki before the war.

closing stages of fighting there were no less than 46 Red Army divisions in action.

The Red airforce, meanwhile, dropped some 100,000 bombs on the Finnish home front - "bread for the poor Finnish people" Moscow radio cynically broadcast.

The Finnish forces were so poorly equipped that thousands of their soldiers had no army uniforms or winter boots.

A major proportion of the weaponry was antiquated, dating from World War I and all the ammunitions were in limited supply.

The miniscule Finnish artillery had to ration its shells, firing only occasionally in urgent situations. The Finns had so few planes the Russians had almost complete freedom of the skies.

Many Finnish soldiers escaped frostbite only by removing the felt boots from fallen enemy soldiers to replace their own shabby civilian footwear. Warm woolen stockings and sweaters were knit by women in every Finnish home and delivered to front line fighters.

In our sector of the Karelian Isthmus, tremendous shelling went on almost without respite for days on end without our being able to retaliate for want of ammunition.

Our company was cut down to less than half its original size. Replacements often lost their lives the very first night of fighting in the front line for lack of battle know-how.

When a Russian artillery bomb exploded on my side, it damaged my hearing, then an explosive bullet fired from a tank made a mess of my right wrist, ending my war and dreams of becoming a concert violinist.

Even 30 later operations could not restore my hand to effective everyday use and the ear has been ringing for 50 years.

On March 13, 1940, a stunningly clear, sunny day in the Finnish Frontier zone, the fighting ceased. An armistice had been signed in Moscow.

Though they were forced to accept severe terms, the Finns felt they had scored an important victory - the Russians had agreed to meet at the negotiating table a delegation sent to Moscow by the Helsinki government. Stalin had earlier refused to recognize as representing the "Finnish people."

Even though during the three-and-a-half months campaign the Soviet forces had never advanced farther than 50 miles inside Finnish territory, Finland was forced to cede to Moscow the bulk of the province of Finnish Karelia, including the country's second largest city, Viipuri. Together, the territorial cessions exceeded Stalin's original demands.

In the Second Campaign, which started the summer of the following year, 1941, Finnish troops recaptured the ceded territories, which were lost once more by the eventual terms of peace.

Forced to wage their Winter War alone and unaided, while the Western powers applauded, the Finns learned many a hard lesson in international relations. Enlightened self-interest caused them to come to grips with the realities of living next door to the Soviet Union.

Soon after peace was restored, Finland signed a treaty of friendship and mutual assistance with the Russians. Since then, the cardinal principle of Finnish foreign policy has been to avoid stepping on Russian toes. Even the use of the name "Molotov Cocktail" has been self-censored.

The Finns are the prisoners of their geography, which is not in their power to change. The taunt of "Finlandization" to describe the country's postwar *modus vivendi* with the Russians has more recently taken on a respectful tone.

Industry has made gigantic strides forward. The Finnish monetary system has worked like a charm - the *markka* has for years been one of the world's currencies. The country's social security system rests on a solid base. The welfare services are among the best in Europe. The health insurance program provides citizens with nearly free medical care. War veterans are provided with reasonable pensions.

Finland and the Soviet Union have become good trading partners. This is an important factor in Finland's rise to a high place among the world's most affluent nations. Maintaining her strict neutrality and cordial relations with Moscow, Finland has managed to keep easily balanced on the fence between East and West.

In spite of certain socialist trends, the press remains free and the elections are quite democratic - the Finnish citizenry can determine its own destiny as far as home affairs are concerned.

The prevailing high price level is simply a reflection of the high Finnish standard of living - one of the very highest in the world.

We Finns did not fight our bitter wars in vain. The wounds suffered by individuals or by our nation were painful but in the final analysis relatively minor - and surely very much worth sustaining to keep Finland free and independent.

★ ★ ★

John O. Virtanen's novel *Molotov Cocktail* is available from RAIVAAJA.

To order, send a check or money order for \$10.00 plus \$2.00 for postage and handling (Mass. residents add \$.50 sales tax) to RAIVAAJA, P. O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

SICKLED GRAIN

Ivan the Terrible has come
And Russia walks through gore;
Ivan the Terrible has come
And peace shall be no more.
For long-remembered hate now stalks
On fair Ladoga's shore.

I've heard my countrywomen weep
Though half the world away,
And not a Finnish soul can sleep
Nor any children play;
The Hammer and the Sickle keep
The terror night and day

High-powered hawks of death soar high
And swiftly drop to kill.
They do not hear the children cry
Nor smell the blood they spill;
But Comrade Stalin knows and smiles -
It is the Comrade's will.

And though the symbols of man's work
May curse and cry and twist,
They're tight in Comrade Stalin's grip
And cannot break his fist:
The Sickle reaps a living grain,
The Hammer pounds the grist.

Free men may fall, they do not die.
Write it for Stalin plain.
Your Hammer cannot beat us down,
For from the sickled grain
A seed shall fall to potent ground -
AND WE SHALL LIVE AGAIN!

Eino Friberg

This poem is an example of the sympathy felt for Finland during the Winter War.

Kalenteri

CALIFORNIA

Dec. 9 - Pikkujoulu, FAHA, Sonoma.

CONNECTICUT

Dec. 3 - Finnish American Heritage Society Finnish Independence Day program, 1 pm, Finnish Hall, Canterbury. The theme is the 50th anniversary of the Winter War. Displays, songs and remembrances by veterans. **CHANGE IN SPEAKERS:** Christer Häglund, press attache from the Finnish consulate in New York, will be the speaker instead of Ritva Heikkilä. Refreshments. Free admission.

Dec. 4 - Aura Seura Meeting, 7:30 pm, Aura Hall, Voluntown.

Dec. 7 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:00 pm, Finnish Hall, Canterbury. Meeting followed by Christmas party. (Correction: last week this meeting was by error listed as taking place in Voluntown!)

Dec. 10 - Aura Seura's annual Christmas party, 3 pm, Aura Hall, Voluntown. All welcome.

MASSACHUSETTS

Dec. 1 - 30 - Exhibit of Finnish traditions, Gardner Heritage State Park Visitors' Center, 26 Lake St., Gardner. Heritage and traditions of Finnish Americans are featured for the Christmas season, with displays of wall hangings and table settings, a decorated Christmas tree, a *potkukelkka* (kick sled), and festive holiday decorations. Open Wed-Sat, 9 am-4:30 pm. Exhibit will be staffed by Finns on Saturdays to tell you more about how the holidays are celebrated.

Dec. 1 - Christmas straw ornaments workshop, 9 am - noon, Heritage State park Visitors' Center, Gardner. Learn how to make traditional decorations out of wheat. Bring scissors, thread, two spring-type clothes pins and a ruler. Materials fee. Call to preregister: 508-630-1497.

Dec. 2 - Kaleva Christmas Fair, 9 am - noon, Kaleva Koti 107 Mechanic St., Fitchburg. Crafts, baked goods, outdoor & indoor wreaths, coffee & pannukakku.

- Dance, 8 pm, Saima Park Scott Rd., Fitchburg. Music by Hi-Lites.

Dec. 3 - Finnish Independence Day program, 2 pm, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Commemorating the 50th anniversary of the Winter War; recognition of war veterans; celebrating the 50th anniversary of the local Central Committee. Sponsored by the Fitchburg Central Committee.

- Kuusijuhla (Christmas tree fest), 3 pm, Middlesex Community College, Terrace Hall Ave., Burlington. Program includes St. Lucia procession, singing, poetry reading, dancing by gnomes and snow flakes, Santa Claus, refreshments. Sponsored by the Finlandia Foundation Boston Chapter.

- Finnish American Club of Rutland annual Christmas Memorial Service, 4 pm, Congregational Church, Rutland.

Dec. 4 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Dec. 5 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St., Fitchburg.

Dec. 8 - Finnish Christmas Cookies, 9 am - noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Learn how to make some Finnish Christmas cookies. Fee includes a Finnish cookbook. Call to preregister: 508-630-1497.

Dec. 9 - Dance, 8 pm - midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by Veikko Honkala.

Dec. 10 - Finnish American club of Saima Christmas party, Saima Park, Fitchburg. Social hour 1 pm, potluck dinner 2 pm.

- Finnish Christmas Party, 3 pm, Town Hall, Westminster. Program & refreshments.

Dec. 11 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Fitchburg State College.

Dec. 14 - Finnish Christmas Foods, 9 am - noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Watch traditional Christmas foods be prepared by Finnish cooks, then taste the results. Fee includes a Finnish cookbook. Call to preregister: 508-630-1497.

Dec. 30 - New Year's Eve Traditions, 1-3 pm, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Watch the custom of melting lead and pouring it into buckets of cold water to produce strange forms which are then interpreted to predict the future.

Dec. 31 - New Year's Eve party, 7 pm - 1 am, Saima Park, Fitchburg. Buffet and dancing to the music of David Nelson and Aatos Autio. Tickets available at RAIVAAJA. Sponsored by Finnish Ski Club.

MINNESOTA

Dec. 6 - Finnish American Cultural Activities Inc., Finnish Independence Day/Pikku Joulu Celebration, The Deco Restaurant, Minnesota Museum of Art, Saint Paul. Foods of a Finnish Christmas catered by Soile Anderson. Reservations by Dec. 1 to Barbara Nelson, 3533 46th Ave. S. Minneapolis MN 55406.

OREGON

Dec. 15 - Finnish American Literary Heritage Society public program series, 7:30 pm, 171 Cramer Hall, Portland State University. Featured speaker: Dr. Bernhard Fedde, Emeritus Professor of History at Portland State University, on "Finland under Swedish Rule."

All programs subject to change

Tales from northern Europe

by Werner Wiskari

continued from last week

The next chapter, entitled "Tanner," is a portrait of the Finn most attacked by Moscow, a short white-haired man in his late seventies with a courtly demeanor and an air of history about him.

Väinö Tanner's sin, in Soviet eyes, was that, in the early days of Finnish independence, he took control of the working-class political movement, the Social Democratic Party, and turned its face westward toward Scandinavia and away from Moscow.

Now as a tired and ailing old man, who was fully himself only in the midday hours, he was again party chairman but in name only.

Running the party from behind him was its boss, an ambitious political tough and one of Finland's most magnetic personalities, Väinö Leskinen.

Leskinen, No. 2 on the Soviet blacklist, and Olavi Lindblom, the party's deputy chairman, who was No. 3, were the two Tannerites in Finland's "night frost" Government.

The "night frost", however, was only the first part of the drama.

To Tanner, Leskinen and their Social Democratic followers and to foes of Kekkonen in four other Finnish political parties, it was clear that if democracy was to survive in Finland, the President had to go.

If Kekkonen would not support a coalition with so large a majority in Parliament as the "night frost" Government had, they would have to elect a President who would.

Toward this end, as described in a chapter entitled "The Honka Operation," they cast about and found a nonpolitical and colorless civil servant whom they all could support as their joint candidate in the Presidential elections of early 1962. He was Olavi Honka, to most Finns an "Olavi who?"

No greater contrast to the tall and imperious President, Urho Kekkonen, could have been found. Here, from "Bad Weather Bird," is what the anti-Kekkonen candidate was like as he received me in his Helsinki apartment.

Welcoming me was a man

Väinö Tanner

with head shyly bowed who looked much shorter than Kekkonen, even though the two were equally tall... Showing me in, he nervously fingered his deeply lined face as he talked, and a torrent of words poured forth.

"I hope," he said as he first took me on a tour of his home, "that you don't think that I am a rich man because I have some nice things like these paintings, but that doesn't mean that I am rich - far from that - because I am just a modest, simple man who lives with some comfort but simply and modestly and certainly not in any rich way."

"Honka seemed eager to converse about everything, and it was soon clear why he had a reputation as a man likely to unburden himself even to strangers."

"He said he liked to hunt and, because he was blind in the right eye, had learned to throw the gun up to his left shoulder. I was startled as he suddenly leaped from his chair to demonstrate how he would aim at a target with his left eye."

"He expressed pride in the fact that he was 'in good shape' and that he still played tennis at the age of 87..."

"He said, while staring at the floor, that he had no illusions about why he was chosen to run for the Presidency."

"I guess I am a kind of sacrifice," he remarked as he candidly discussed his function as a

neutral, nonpolitical nominee around whom Kekkonen haters could gather...

"He was leaving all political planning to his backers, he said, and he would not engage during the campaign in any debate on the issues."

Honka was scarcely of Presidential timber. But with Tanner among his backers and such large numbers of Kekkonen haters in Finland, the Russians were alarmed. What if Honka somehow were to win?

They trusted Kekkonen as a practitioner of a foreign policy of neutrality and friendship with them; they did not trust Tanner and his associates.

The result was the Soviet note to Finland of October 1961 demanding defense consultations, a demand that Moscow kept making until the Honka front collapsed and the candidate himself announced his withdrawal "in the national interest."

The crisis drama ends with a chapter entitled "Aftermath." It consists of a series of stories about what happened to the major figures involved.

The Kekkonen haters were defeated for good; there was no point in continuing to battle a President who had such powerful Soviet backing. Kekkonen, as a result, advanced to an almost Olympian position in Finland.

Nagging at him, however, was what he came to regard as the big failure of his Presidency: He had failed to prevent the "night frost" crisis. In nearly every meeting I had with him over the years, he explained anew that he had been forced to appoint that accursed Government because of its overwhelming support in Parliament.

Especially galling was the thought that, if it had not been for such prominent instances of Soviet pressure against the Finns as the "night frost" of 1958, the term "Finlandization" might have never been invented to describe a nation's drift under Soviet domination. The term first cropped up in West Germany in the 1960s, and, to Kekkonen's intense distress, it spread quickly to the lexicons of other nations.

- to be continued -

Help wanted

ATTENTION: EARN MONEY
TYPING AT HOME!
\$32,000/yr income potential. Details (1) 606-838-8885 Ext. T-1596.

ATTENTION: EARN MONEY
READING BOOKS!
\$32,000/year income potential. Details (1) 602-838-8885 Ext. Bk 1596.

ATTENTION: EASY WORK!
EXCELLENT PAY! Assemble products at home. Details (1) 602-838-8885 Ext. W-1596.

Cold record

The cold world record is again in Finland.

The laboratory of Helsinki University has reached a new world record - two nanokelvins - 0.000 000 002 degrees Celsius from the absolute zero point -273.15 degrees Celsius.

The previous world record - 30 nanokelvins - was reached by the same laboratory in 1984.

FinnFacts

Fitchburg Mass.

The Finnish Ski Club recently held a meeting at the home of Valio and Anja Lienes to plan their dinner-dance for New Year's Eve, Dec. 31, 7 p.m. to 1 a.m., at Saima Park.

The dinner will be all home-made foods, buffet style. The music will be provided by accordionist David Nelson, New York, with vocals by Aatos Autio.

Tickets are available from the following: the RAIVAAJA office, Raimo Ahti, Karl Makela, Valio Lienes, Veikko Honkala, Rudy Lahti and Armas Kaukoranta. The price is \$15 per person and tickets are limited.

Subscribe
to
Raivaaja!

SB...

jatkoa sivulta 6

jilleen ja voimakkaalle matalatorjunnalleen, etteivät vaarantaneet omiensa henkeä niiden kyydissä. Siksi SB:llä lennettiin Suomen rintamalla sekä Suomen että Neuvostoliiton tunnuksin.

Pommien lisäksi oli SB:n pommitornissa ja molempien keskisiipien ripustimissa tilaa myös kahdelle 200 kilon syvyyspommille. Niiden ansiosta suomalaiset kehittivät koneesta sukellusveneentorjujan. Ainakin sukellusveneet M-95, Sts 302, Sts 317 ja Sts 406 tuhottiin useiden pinta-alusten lisäksi suomalaisten SB:en toimesta Suomelahdella.

Näissä yhteyksissä ilmeni vihollissukellusveneiden miehistöjen sankarillista taistelutahtoa veneiden usein laahustaessa vaurioutuneina pitkin pohjamutia viikkokausia tukikohtiinsa.

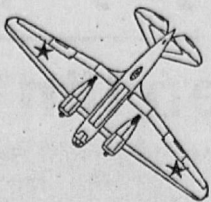
Sotiemme loppuvaiheissa siirrettiin SB:mme kurittamaan saksalaisia ja heidän aluksiaan. Koneet poistettiin ilmavoimiemme kirjanpidosta 2.1.1950.

Lappi ja SB

SB:tä syytettiin myös marraskuun 8. päivän tapahtumista 1941 vaikka sillä ei ollut sattuneeseen osaa eikä ar-

paa.

Juuri kunniamerkillä palkittu saksalainen eversti Schumacher oli tuolloin johtamassa kolmikoneista Messerschmitt 109 -parveaan Kiestingin länsipuolella. Tällöin hän näki allaan suomalaisen DH Dragon Rapide "Lapin", ja ampui sen alas odottaen te-

osta saavansa timantit rautaristiinsa.

Asiaa selvittäessä hän väitti konetta venäläiseksi SB:ksi.

Suomalainen ambulanssikone oli kuitenkin kaksisitasona täysin erilainen kuin väitetty kohde ja koneessa haavoittuneista poistetuissa luodeissa oli Wehrmachtin leimat.

SB:tä on Suomessakin monta tarinaa, mutta yleisimmin kuitenkin muistamme sen koneena, joka aloitti talvisodan.

Ossi Lindfors

Suomen uutisia

Ilo olla nainen

Tasavallan presidentin puoliso rouva Tellervo Koivisto on lupautunut ensi huhtikuussa toteutettavan 'Ilo olla nainen'-tapahtuman suojelijaksi. Järjestäjänä on Naisjärjestöjen keskusliitto, johon kuuluu lähes 400,000 naista yli 50 -senjärjestön kautta.

Ilo olla nainen -tapahtuma pyrkii lisäämään naisten näkyvyyttä, tuomaan esille naisten mielipiteitä, tavoitteita ja päämäärien toteuttamista. Se järjestetään Helsingin Katajanokalla Wanhassa Satamassa 19.-22. huhtikuuta 1990.

Pihkalan pesäpallo ulkomaille

Pesäpalloliitto suunnittelee pesäpallon kehittämistä Superpesikseksi, Suomen mestaruussarjaksi. Tavoitteena on, että kunnat vastapalvelukseksi pesäpallon tuomasta julkisuudesta tarjoavat huipputason pesäpallostadionit.

Superpesikseen ovat jo liittyneet kaikki miesten ja naisten mestaruussarjojen joukkueet.

Pesäpallon suosio on viime vuosina noussut jatkuvasti, mutta Pesäpalloliitto uskoo, että katsojien kiinnostuksen säilyttämiseksi lajin profiilia on terävöitettävä.

Liitto suunnittelee myös pesäpallon kansainvälistämistä. Ulkomaisten televisioyhtiöiden kanssa halutaan tehdä sopimus pelien lähettämisestä eurooppalaisilla satelliittikanavilla.

Lajia aiotaan markkinoida Suomen ulkopuolella lisäksi valiojoukkueilla, jotka levittäisivät Tahko Pihkalan kehittämää kansallispeliä suomalaisten siirtolaisten parissa Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Australiassa.

Oletko muistanut uusia tilauksesi?

FLORIDAN ...
jatkoa sivulta 5

vankeliumin Johanneksen mukaan 8:31-36. Koko tilaisuus oli erittäin juhla ja loppuvirtenä lauloimme "Jumala on minun linnamme", virsi 170.

Tilaisuuden jälkeen oli seurakuntasalissa kahvitarjoilu, mihin seurakuntalaiset ottivat runsaslukuisesti osaa saaden samalla keskustella ja vaihtaa ajatuksia vieraittemme kanssa.

Terveisin, Maila

THE GIFT CHALET

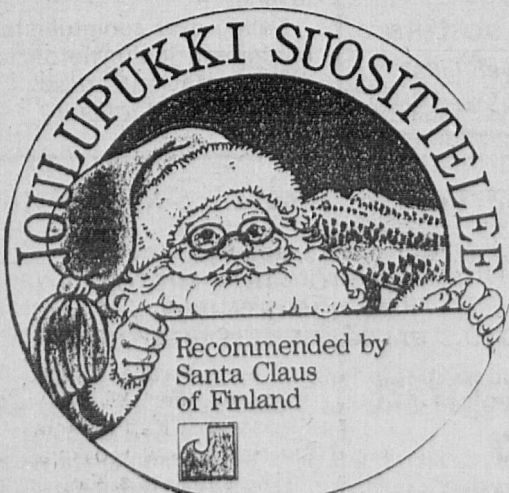
Scandinavian Imports
Route 20
Auburn, MA 01501 Tel. 508 755-3028
Fax 508 754-0656

We specialize in EVERYTHING from Scandinavia!!

Finnish Items

Iittala Glassware always 20% OFF
Arabia Dinnerware and Collector's Plates
Hackman enamel bowls
Sauna buckets, soaps, ladles and all the accessories
Nuutajärvi glassware
Aarikka Jewelry, Toive Koru jewelry
Aarikka Christmas decorations, Weiste decorations and ornaments
Sirkka Lax tonttus
Aarikka wooden toys, childrens t-shirts, bibs
Talmu reflectors, Childrens books, Educational books, dictionaries, The Kalevala
Finnish birthday cards, Christmas cards and postcards
NEW Christmas cards from Suomen Luonnonsuojeluliitto-The Finnish Assoc. for Nature Protection
Paper napkins and lots of new Rice Paper ones!!
Finnish cassettes, Learn the language, dance music, Christmas music, Kantele, Folk Tales
Finnish flags and windsocks in various sizes
Now carrying Estonian flags and windsocks too!!
Juhava and Laitila candles, decorative candelings
Rag rugs handmade to order, Plastic rugs, Tervetuloa mats
ST. Urho's t-shirts and cards
Sweaters, t-shirts, sweatshirts, baseball hats, Sisu suspenders, Neckties with Finn flags
Handpainted heart signs, Tervetuloa, Sisu, Mummu's Kitchen, Äiti's kitchen
Finlayson, Barker and Marimekko linens
Cookbooks, Kitchen items
Novelties: keychains, bumper stickers, license plates, license frames, magnets, ballons, buttons, sew on
sew on patches, lapel pins, matches, car decals, etc.
Finnish cheeses, cookies, crackers, mustard, candies, crispbreads, lingonberries, cloudberries, pickled
pickled herring, and a complete line of foods...right down to the Lutfisk!

Free gift wrapping in Finnish crest paper or Christmas paper
We ship anywhere in the US
Call or write for more info
Extended Christmas Hours: Tuesday thru Friday 10 to 8
Saturday 10 to 5, Sunday 12 to 5
Call for Monday hours in December

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Burbankin sairaala tarjoaa vapaaehtoistyötä kaikille 14 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille henkilöille.

Osanottajilla on tilaisuus oppia uutta, voida seurustella mielenkiintoisten ihmisten kanssa ja mikä parasta, saada henkilökohtaisesti kokea vapaaehtoistyön merkitys.

Lisätietoja saa ottamalla yhteyden sairaalan vapaaehtoispalveluun soittamalla numeroon 343-5458.

★

Kalevan Joulumyyjäiset lauantaina, jouluk. 2. p:nä klo 9-12 aam. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Käsityöitä, leivonnaisia, sepeleitä, pannukakkua ym. Kaikki mukaan!

★

Tanssit lauantaina, jouluk. 2. p:nä klo 8-12 yöllä Saiman Puistossa. Hi-Lites huolehtii musiikista. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

★

Fitchburgin Keskuskomitea järjestää sunnuntaina, jouluk. 3. p:nä klo 2 ip. Saiman Puistossa, Fitchburgissa Muistojuhlan Suomen itsenäisyyspäivän ja talvisodan 50-vuotispäivän muistomerkiksi. Kaikki tervetulleita!

★

Finnish Ski Club:n Uuden vuoden vastaanottajaiset sunnuntaina, jouluk. 31. p:nä klo 7 ill. - 1 yöllä Saiman Puistossa Fitchburgissa. Musiikista huolehtivat haitaristi David Nelson ja laulaja Aatos Autio. Voileipäpöytä. Liput (\$15.00) ostettava etukäteen joko jäseniltä tai Raivaajasta.

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS INTERNATIONAL DISCOUNT SERVICE

Fitchburg ja ympäristö

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, marrask. 21. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopanen avasi kokouksen toivottamalla kaikki tervetulleiksi.

Sen jälkeen laulettiin "America" ja "Maamme" laulut Neima Johnsonin toimiessa säestäjänä.

Hetken hiljaisuudella huomioitiin marrask. 16. p:nä kuollutta Bertha Wainosta.

Fitchburgilainen vieras Eino Berkiö sai lämpimän vastaanoton.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Aili Johnson kertoi olleensa puhelimitse yhteydessä kolmeen townsendilaiseen jäsenen, jotka eivät voineet saapua kokoukseen, mutta lähettivät tervehdyksensä.

Lula Björböcka sanoi käyneensä katsomassa kotonaan toipilaana olevaa Laina Roikoa. Mr. Nopanen puolestaan kertoi Wäinö Berkiön voineen huonosti.

Monet kiitokset seuraaville henkilöille heidän kerholle antamistaan lahjoista: Anni Harju - \$10.00 syntymäpäivänsä kunniaksi; Wilho ja Lempi Aalto - \$10.00 Alma Duleyn muistolle ja Irja Alitalo - \$10.00 viisi vuotta sitten kuolleen miehensä Einon muistolle.

Seuraavat henkilöt toivat herkkuja kahvipöydän täy-

teeksi: Mr. Nopanen, Henni Lappalainen, Helvi Misslin, Martha Kivimäki, Miriam Orava, Irja Alitalo, Lula Björböcka ja Sadie Ahola.

Kerholaiset päättivät antaa tavanomaiset lahjat Raivaajalle ja Elm St. Lähetysseurakunnalle.

Hyvän vakiohanuristin poisolon johdosta ohjelma aloitettiin kuuntelemalla äänitettynyttä suomalaista musiikkia.

Sen jälkeen Mildred Heino näytti kauniita diakuvia Suomesta, äitinsä 80-vuotispäiviltä Co-op:sta ja Fitchburgissa pidetystä 200-vuotisjuhlapaaratista.

Sitten nautittiinkin kahvia monine herkkuneen. Tarjottuista huolehtivat Henni Lappalainen, Miriam Orava, Lula Björböcka, Irja Alitalo, Martha Kivimäki ja Helvi Misslin. Kiitokset!

Uutispaloja

Mennyt viikko toi talven tänne Fitchburgin seudulle. Maanantaiaamun lumisade näytti olleen todellinen yllätys, sillä tiet ja kadut olivat todella sotkuisia. Hiekkaa ei näkynyt juuri missään, joten ajaminen oli melkoista uhkapeliä varsinkin Fitchburgin keskustaan johtavilla teillä.

Siitä kun selvittiin saatiin seikkailla jäisillä teillä työmatkat tiistaiaamuna.

Kiitospäivän aamuna yksi ja toinen oli varmasti ihmeissään katsoessaan ikkunasta ulos ja nähdessään luonnon kauniin valkoisen lumipeitteen verhoamana.

Pakostakin oli ihailtava talvisen luonnon kauneutta. Vaikeuksia oli tietenkin niillä, joitten piti ajaa pitkien etäisyyksien päähän sukuloimaan ja kalkkunoimaan.

Mutta niille, jotka saivat olla

kotosalla, lumisade vain lisäsi juhlatunnelmaa...

★

WORCESTER - Gardnerin entinen kuvernööri John A. Deveau tuomittiin äskettäin 35 vuodeksi vankeuteen kolmen alaikäisen tytön seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja loukkaamisesta 1985.

Jury totesi Deveaun syylliseksi 17:ään 20 häntä vastaan esitetystä 20 syytteestä. Deveaun täytyy kärsiä rangaistuksestaan ainakin kaksi vuotta, ennen kuin hän voi hakea ehdonalaan vapautteen.

TALVISOTA...
jatkoa sivulta 3

tuksen puheenjohtajaksi ja ulkoministeriksi valittiin Otto Wille Kuusinen. Kuusisen hallitus ilmoitti tehtävänsä olevan "suomalaisten valkokaartilaisten hallituksen" kukistamisen asevoimin, rauhan solmimisen ja Suomen itsenäisyyden takaamisen luomalla kestävä ystävyysuhteet Neuvostoliittoon.

Neuvostoliitto tunnusti Terjoen hallituksen Suomen ainoaksi hallitukseksi.

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
jouluk. 2. p:nä 1989
klo 9 - 12 yöllä

Hi-Lites soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Kirkollisia

Fitchburg, MA

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus *New Life* asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehu- tarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuis- ten kuoroharjoitus. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Sunnuntaina, jouluk. 3 p., klo 7:15 aam. suomalainen radiohartaustaus asemalta WCMX 1000 AM. Klo 8:15 aam. suomenkielinen jumalanpalvelus. Klo 9:00 junior-kuoron harjoitus. Klo 9:15 sunnuntai- koulu ja aikuisten Raamattuluok- ka. Klo 9:30 korkeakoululaisten Raamattuluokka. Klo 10:30 englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 6 ill. Suomalaisen Naisliiton emännöimä pikkujoulu.

Keskiviikkona, jouluk. 6 p., klo 7:30 ill. adventin iltajumalanpalvelus.

Troy, NH

Vuotuista suomalaista joulujuhlaa vietetään Trinitarian Congregational kirkossa lauantaina, jouluk. 2. p:nä klo 7 illalla.

Pastori Keijo I. Aho, Quincy, MA, tulee saarnaamaan jouluevankeliumia.

Joululauluja ja soittoa, jouluherkkuja ja vierailuja nautittavana.

Kaikki ovat tervetulleita aloittamaan joulunvieton tällä tavalla ystävien parissa.

Iloista Joulua!

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Metsä luonnonsuojelijoille

PHILLIPSTON, MA - "Luonto oli edesmenneen mieheni Toivon suuri rakkaus. Siksi halusin varmistaa, että tämä taloamme ympäröivä metsä jäisi sellaisiin käsiin, jotka eivät sitä tuhoaisi, vaan antaisivat olla sellaisenaan," Helvi Frilander vastaa kysyessäni. miksi hän lahjoitti 52 eekkerin suuruisen metsäpalstansa Mt. Grace Land Conservation Trust, Inc. luonnonsuojelujärjestölle.

Mt. Grace Trust koostuu yksityisistä henkilöistä, jotka ovat ottaneet asiakseen heitä ympäröivän luonnon suojelemisen.

Sekä Helvi että Toivo Frilander syntyivät Gardnerissa, minne heidän vanhempansa olivat muuttaneet Suomesta, Helvin äiti Halsualta, Toivon vanhemmat Pieksämäeltä. Phillipstoniin Frilanderit

muuttivat toisen maailmansodan jälkeen vuonna 1947. "Silloin oli ruoka vähissä ja kävimme aina Toivon kanssa hakemassa vihanneksia äitini kasvimaalta," Helvi Frilander kertoo.

Ajat olivat ankeita, ja välttyäkseen samanlaiselta kohtalolta toistamiseen Frilanderit ostivat 66 eekkerin maapalan Phillipstonista. Suurin osa oli metsää, mistä saatiin rakennuspuut omaan pieneen Toivon rakentamaan kotitaloon.

"Tämän piti olla ensin autotalli ja tarkoituksena oli rakentaa uusi, isompi talo vieheen, mutta se jäi," Frilander jatkaa.

"Toivo asui täällä pikkupökana ja hiihti aina kylän keskustassa sijaitsevaan kouluun. Hän piti näistä metsistä, ne olivat hänelle rakkaat," Frilander kertoo edelleen.

"Nämä metsät olivat rakkaita Toivolle niin kuin minulkin," Frilander toteaa.

Kuva: Allen Young

lander kertoo edelleen.

Sekä Toivo että Helvi Frilander työskentelivät ennen eläkepäiviään naapurikaupungissa Atholissa, Helvi Starret-

tin ja Toivo Union Twist Drillin palveluksessa.

"Toivon ja minun haaveena oli muuttaa joskus Suomeen. Siksi emme koskaan edes viimeistelleet tätä taloamme-kaan," Frilander selittää.

"Viimeisellä Suomi-matkalani 1980 olin päättänyt etsiä jopa kotipaikan Toivolle ja minulle läheltä sukulaisiani. Mutta sairastuin ja minun piti palata kesken matkan takaisin tänne Phillipstoniin."

Kotona Frilander meni lääkärin, joka kertoi lievän halvauskohtauksen olleen syynä kesäiseen pahoinvointiin. Se muutti täysin suunnitelmat Suomeen muutosta. Pian sen jälkeen Toivonkin terveys alkoi heikentyä, hänen todettiin potevan keuhkosityöpää, mihin hän sitten kuoli vuonna 1985.

Frilanderilla ei ole lapsia,

eikä edes sisarustenlapsia, joten heillä ei ollut ketään lähisukulaisia, joille testamentata maansa. Niinpä he päättivät jättää omistamansa metsän luonnonsuojelujärjestölle, jotta metsä voisi säilyä tulevillekin sukupolville.

Phillipstonin ala-asteen opilaat ovat käyneet tutustumassa metsään Mr. Grace Land Trustin metsäteknikko Keith Rossin johdolla. Koska koulu sijaitsee lahjoitetun maapalstan lähellä, Ross sanoo samantyyppisiä opintorettejä järjestettävän tulevaisuudessa.

Frilander on myös pyytänyt koululaisia keksimään maapalstalle nimen. Hän toivoo, että sitä ei nimitettäisi hänen mukaansa, koska se saattaa hyvinkin laajentua, jos muut maanomistajat seuraavat hänen esimerkkiään.

Joulutervehdysten aika

Muistattehan Raivaajan joulutervehdykset? Entiseen tuttuun tapaan julkaisemme tänäkin vuonna joulutervehdyksiä lukijoillemme. Tapa on osoittautunut suosituksi ja käteväksi.

Kaikki henkilökohtaiset tervehdykset julkaistaan yhdessä numerossa, jouluk. 13. p:nä. Niiden tulee olla toimituksessamme jouluk. 4.:teen päivään mennessä.

Täyttämällä ja postittamalla oheisen kupongin voitte tervehtiä kaikkia suomalaisia ja amerikansuomalaisia ystäviänne Raivaajan välityksellä. - Toimikaa nopeasti, aika on vähissä!

Joulutervehdyksiä

Tervehdi ystäviäsi jouluna

Raivaajan välityksellä

\$11.00 ilmoitus

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
(Voitte valita myös oman tervehdyksenne)

Toivottaa: Nimi
Osoite

\$5.50 ilmoitus

Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle

Toivottaa: Nimi
Osoite

\$1.50 nimi

\$2.00 nimi ja
osoite

Lähetä tervehdyksesi ensi tilassa osoitteelle:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600

Tervehdyksenne tulee olla toimituksessamme jouluk. 4.:teen päivään mennessä. Kaikki yksittäiset tervehdykset julkaistaan jouluk. 13. päivän lehdessä.

Helvi Frilander (kesk.) Mt. Grace Land Conservation Trustin johtokunnan jäsenen Keith Rossin ja Barbara Coreyn seurassa.

Kuva: Allen Young

LEPOKODIN ...
jatkoa sivulta 5

Reino Iskaniuksen valmistama. Ne ovat todella hyviä, sen on suuri yleisökin huomannut.

Karjalan piirakoita teimme myyjäisiin 700 kappaletta ja ne myytiin puolessa tunnissa.

Moni jäi ilman, mutta lohdutimme, että seuraavalla kerralla saatte varmasti.

Tällä kertaa oli piirakkaryhmässä seuraavat henkilöt paistajana: Aili Puskala ja a-

pulaisena Sanni Kouki, pussittajana Taimi Hupli, koneen pyörittäjänä Mike Lehtonen, kakkarain levittäjänä Maire Walppu, Pirkko Lehtonen ja Liisa Pertell, kokoonnäpyttäjänä Maija Ojala ja Minna Vilen.

Niin, eiväthän piirakat tule ilman puuroa. Keitin puuron yöllä kello 4-7 välillä apunani Mike ja Toini Lehtonen. Toini Lehtonen oli myös kakkarain levittäjänä.

Vuosien 1984-1989 välillä on piirakoita tehty 26 kertaa ja niistä rahallinen tulo 9,850 dollaria. Aikaisempien vuosien myyntiä ja rahatulosta ei ollut tässä käytettävissäni.

Onhan siinä monta työtuntia, mutta kaiken työn olemme tehneet ilomieliin rakkaan Lepokotimme hyväksi.

Nyt myyjäisten tulos oli 2,960 dollaria.

Lepokodillamme taas tavaan kuukauden kuluttua jouluk. 9. päivän myyjäisten merkeissä. Kiitos teille ostava yleisö ja ahkerat työntekijät, teitä aina tarvitaan.

Ystävien puolesta
Minna Vilen

South, East, West, or North
we have it covered!

Florida \$198 round trip

Finland \$568 plus tax round trip

Senior citizens don't forget your discounts.

Suomea puhutaan.

Call Arja Kangas today! (508) 792-6900

UNIGLOBE

Classic Travel

196 Boston Turnpike, Route 9
(Opposite Spags)
Shrewsbury, MA 01545

(fares are subject to change)

Kalevan

Joulumyyjäiset

Lauantaina, jouluk. 2. p.
klo 9 - 12 aam.

Kaleva Koti
107 Mechanic St.
Fitchburg, MA

Käsitöitä, leivonnaisia,
sisä- ja ulkoseppeleitä
kahvia ja pannukakkua

Suomen uutisia

Rintasyöpä lisäntynyt rajusti

Rintasyöpä on niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin lisääntynyt voimakkaasti. Tällä vuosikymmenellä tapauksia todettiin Suomessa vuosittain yli 2 000, ja ennuste vuodelle 2000 on synkät 3 300 tapausta.

Syöpään altistutaan hyvin varhain, viimeistään teini-iässä. Iän myötä syöpäriski kasvaa. Esimerkiksi Turun ja Porin läänissä ja Ahvenanmaalla 15-39-vuotiaista naisista syöpätapauksia todettiin vuonna 1985 113, kun samana vuonna 1 508 yli 65-vuotiaista sairastui syöpään.

Viimeisten viiden vuoden aikana syöpätapaukset ovat kaiken kaikkiaan lisääntyneet 20 prosenttia.

Viime vuosina ns. säästävät leikkausmenetelmät rintasyöpän hoidossa ovat lisääntyneet. Yliääkäri Eeva Nordman Turun yliopistollisen keskussairaalan sädehoitoklinikan korostaa, että jos koko rintaa ei poisteta, on sädehoitoa jatkettava pidempään.

Säästävissä leikkauksessa, jossa vain syöpäkasvain poistetaan, sädehoitoaika on kuusi ja puoli viikkoa. Kun koko rinta poistetaan, potilas selviää neljän ja puolen viikon hoidolla.

Vähäsaasteinen bussimoottori kehitteillä

Suomessa on kehitteillä etanolikäyttöinen raskaan kuluneuvon moottori. Tarkoituksena on päästä hyvin alhaisiin pakokaasujen häkähiilivety- ja typpidioksidipitoisuuksiin sekä partikkelipäästöihin samalla, kun moottorin hyötysuhde on lähes dieselmoottorin veroinen.

Tärkein moottorin sovel-luskohde tulisi toimimaan kaupunkilinja-auton voimansiirtolaitteena, kerrotaan Teknillisen korkeakoulun polttomoottorilaboratoriosta.

Kehitteillä oleva moottori on varustettu kolmitoimikatalyysaattorilla ja ilmakertoimen säätölaitteistolla. Etanoli on valittu moottorin polttoaineeksi sen savuttoman palamisen vuoksi, mikä samalla mahdollistaa katalyysaattorin käyttämisen.

Polttoaineen syöttö tapahtuu suoraan palotilaan tavanomaisen dieselruiskulaitteiston avulla. Koska alkoholin itsesytyvyys on huono, sen sytyttäminen tapahtuu sytytystulppien avulla.

Tutkimus liittyy osana kotimaiseen projektiin "Vähäsaasteisten kaupunkiautojen kehittämiseen", jonka piirissä tehdään työtä vähäpäästöisten kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen kehittämiseksi.

Nokia sopi kiistansa Yhdysvalloissa

Nokia on sopinut yhdysvaltalaisen Motorolan kehittämien osien käyttämistä Nokia matkapuhelimissa.

Sopimuksen mukaan Nokia hankkii lisenssin Motorolan matkapuhelinpatentteihin, jonka jälkeen kiista laukeaa yhdysvaltalaisissa oikeusistuimissa.

Nokia ei halua paljastaa paljonko se joutui maksamaan sovusta, koska osapuolet ovat sopineet pitävänsä yksityiskohdat salassa.

Vaikka Nokia sopikin riitansa se on edelleen sitä mieltä, että se ei ole rikkonut patentteja.

Ympäristöoppia kehitysmaiden johtajille

YK:n kehitysohjelmiin liittyvä ympäristöä säästävän johtamisen kurssi alkoi äskettäin Tampereen teknillisessä korkeakoulussa. Kurssille osallistuu kolmisenkymmentä teollisuusjohtajaa ja hallintovirkamiestä Aasiasta, lähinnä Tyynenmeren alueen kehitysmaista.

Ns. Unep-kurssin tavoitteena on kouluttaa teollisuusjohtajista etujoukko, joka on keskimääräistä paremmin selvillä teollisuuden luonnolle ja luonnonvarojen riittävyydelle aiheuttamista ongelmista ja keinoista näiden ongelmien ratkaisemiseksi.

Koulutuksessa esitellään luontoa säästäviä menetelmiä. Erityisesti painotetaan raaka-aineiden järkevää käyttöä, jätteiden kierrättämistä, vaihtoehtoisia energialähteitä ja jättesäastöjen käsittelyä.

100 vuoden matka Päivälehestä Hesariksi

Torstaina, marraskuun 16. päivänä tuli kulu-neeksi päivälleen sata vuotta siitä, kun nuor-suomalainen Päivälehti aloitti ilmestymisensä.

Lehden perustaneet nuoret intellektuellit pitivät suomalaisen puolueen linjaa kansallisuus- ja kulttuurikysymyksissä liian vanhoillisenä ja halusivat luoda vastapainon keskusteluun.

Nyt 100-vuotista taivalta suomalaisen yhteiskunnan vaikuttajana juhli Helsingin Sanomat.

Onnittelut!

Päivälehdien perustamisen laittoi vireille joukko nuorta suomenkielistä sivistyneistöä kärkinimittäin silloinen Keski-Suomi -lehden päätoimittaja Eero Erko sekä Arvid Järnefelt, J. Brofelt ja E.O. Sjöberg.

Päivälehdien toimituksen tunnettuja nimiä olivat mm. kirjailija S. Ingman (Santeri Ivalo) ja kielitaituri Kasmir Lönnbohm (Leino); hänen myötänsä Päivälehdien ja Helsingin Sanomien avustajaksi, toimittajaksi ja pakinoitsijaksi parikymmeneksi vuodeksi tuli hänen veljensä, runoilija Eino Leino.

Päivälehti joutui vähitellen jatkuviin vaikeuksiin venäläisen virkavallan kanssa. Vuonna 1903 kenraalikuvernööri

Bobrikoff karkotti maasta lehden päätoimittajan Eero Erkon. Kesäkuun 25. päivänä Päivälehti määrättiin lakkautettavaksi "ainaiseksi".

Päivälehdien tilalle sen työn jatkajaksi perustettiin nopeasti Helsingin Sanomat. Vuonna 1909 Eero Erko palasi sen päätoimittajaksi.

Nuorsuomalaisen puolueen ja sittemmin edistyspuolueen äänenkannattajana aluksi toiminut Helsingin Sanomat alkoi itsenäisessä Suomessa nopeasti kasvaa maan johtavaksi uutislehdeksi, joka 1930-luvulla vähitellen siirtyi poliittiseen sitoutumattomuuteen.

Eero Erko kuoli 1927. Hänen poikansa Eljas Erko,

lakimies ja diplomaatti, toimi siitä lähtien lehtiyhtiön toimitusjohtajana, yhtenä päätoimittajista 1927-31 ja ainoana päätoimittajana 1931-38.

Eljas Erkon poika Aatos Erko on ollut Viikkosanomien päätoimittaja, Helsingin Sanomien päätoimittaja ja lehteä kustantavan Sanoma Osakeyhtiön toimitusjohtaja. Nyt hän on yhtiön hallituksen puheenjohtaja.

Helsingin Sanomat on pohjoismaiden suurin aamulehti; sen levikki on noin 470 000 arkisin ja 557 000 sunnuntaisin. Lehden toimituskunnan vahvuus on 285 ja päätoimittaja on **Heikki Tikkanen**.

Eläkeläismiehet naisia tyytyväisempiä

lällä ei ole yhteyttä siihen, millaiseksi eläkeikäinen koee elämänlaatunsa. Sen sijaan miesten ja naisten käsitykset elämänlaadusta poikkeavat toisistaan. Näihin tuloksiin päätyi väitöskirjatutkimuksessaan Åbo Akademiassa

Turussa väitellyt valtiot. lis. Toini Ojala.

Ojala tutki haastatteluin 312 eläkeikäisen turkulaisen koetun elämänlaadun ja elinolosuhteiden välisiä yhteyksiä. Yli puolet haastatetuista miehistä ja noin 40 prosenttia naisista piti elämänlaatuun hyvänä. Miehistä kaksi prosenttia ja naisista seitsemän prosenttia tunsivat masentuneisuutta, tarpeettomuuden

tunnetta, tekemisen puutetta ja yksinäisyyttä. Naisilla ulkoisten olosuhteiden merkitys tuli selkeämmin esille kuin miehillä.

Hyvään elämänlaatuun vanhuksien hyvän terveydentilan, omatoimisuuden päivittäisissä tehtävissä, aktiivisen elämäntavan, myönteisen kohtelun kanssaihminen tahtolta ja mahdollisuuden elää omilla ehdoilla.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomailla 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$548 - LOS ANGELES \$648
TORONTO \$648

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Edwin Laine
kuollut

Professori Edwin Laine kuoli 18. marraskuuta vaikeaan sairauteen.

Vaikka kaikki tiesivät, että Laine oli vanha mies - kuollessaan 84-vuotias - hän lähti kesken työnteon: vasta äskén hän vietti 60-vuotistaiteilijajuhlaansa.

Viime aikoinakin oli julkaistu uutisia ja keskusteltu hänen suuresta Sibeliuksen elokuvahankkeestaan.

Kansakunnan mielissä ovat pysyvästi myös monet muut työt, ennen muuta Tuntematon sotilas, sekä elokuvana että Pyynikin kesäteatteriesityksenä, tai toinen Väinö Linnan aihe, Täällä Pohjantähden alla -filmatisointi.

Laajojen eppisten aiheitten taidokas dramatisoija Edwin Laine oli pitkäaikaisimmassa työpaikassaan kansallisteatterissa kaksikymmentä vuotta ja ohjasi siellä 66 teosta.

Laineen viimeinen roolisuoritus lukkarina Jouko Turkan ohjaamassa sarjassa Aleksis

Edwin Laine

Kiven Seitsemästä veljeksestä on parhaillaan nähtävissä Suomen televisiossa.

Edwin Laine sai elämänsä varrella monia palkintoja ja huomionosoituksia. Hän sai mm. useita Jussi-palkintoja, Pro Finlandia -mitalin ja Ida Aalberg -palkinnon. Professorin arvonimi hänelle myönnettiin 1974.

Hyviä uutisia ornitologeille

Merikotkan suojelu
tuottaa tulosta

Merikotkille syntyi Suomessa viime kesänä 50 poikasta. Tulos on ennätysellisen hyvä. Maailman Luonnon Säätiön Suomen merikotkatyöryhmän mielestä merikotkan tulevaisuus ei ole vielä turvattu.

Mm. Turunmaan saaristoa pidetään merikotkan kannalta ongelmallisena. Siellä elävien lintujen ensi talven ruokinta on nyt kuitenkin saatu turvatuksi.

Kun Maailman Luonnon Säätiön Suomen rahaston merikotkaprojekti alkoi vuonna 1971, varttui Suomessa lentokykkyiseksi vain muutama merikotkan poikanen. Ympäristömyrkyt ja merikotkien vaino olivat tuhota koko lajin sukupuuttoon.

Merikotkakannan elvyttämiseksi aloitettiin talviruokinta. Linnut haluttiin auttaa talven yli parantamalla samalla niiden yleiskuntoa ruokkimalla niitä myrkyttömällä ravinnolla,

tavallisimmin sianlihalla.

Pitkäjänteinen suojelutyö on tuonut tuloksia. Viime kesänä kasvoi 50 poikasta. Määrä on ennätysellisen korkea.

Merikotkatyöryhmän mielestä tulevaisuus ei vielä ole kuitenkaan turvattu. Saaristoluonnon taloudellinen hyväksikäyttö, rantojen rakentaminen, metsien hakkuut ja lisääntyvä veneily ovat kasvava uhka merikotkille.

Mm. Turunmaan saaristo on ollut ongelmallinen merikotkan pesinnälle. 1970-luvulla siellä syntyi vuosittain vain 1-3 poikasta. Tänä vuonna pesintää yrittäviä pareja oli 10. Poikasia syntyi kahdeksan.

Myönteisen kehityksen jatkumiseksi Turunmaan saaristossa talviruokintaa parannetaan niin, että alueen kahdeksalla ruokintapaikalla riittää lihaa koko talveksi.

Häiriöttömän ruokinnan takaavat Turunmaan merikotkatyöryhmän jäsenet.

Virkailijoiden
joukkopako
uhkaamassa
verotoimistoja

Verovirkailijat ovat kyllästyneitä verouudistuksen epäselvyyksiin ja alituisiin ruuhkiin: esimerkiksi Vantaan verotoimistosta on lähtenyt lähes joka kolmas työntekijä. Helsingin verotoimistossa on jatkuvasti auki puolensataa virkailijan tointa.

Joukkopako toimistoista on pahin pääkaupunkiseudulla, mutta ilmiö näkyy muuallakin maassa.

Verotoimistojen palvelutaso on laskenut, eikä asioita pystytä hoitamaan monissa-kaan verotoimistoissa säännösten edellyttämällä tavalla.

"Saamme tänne kentälle niin hitaasti tietoa verotuksen uudistuksesta, että tosiasiasa lueimme järjestelmien uusimisesta lehdistä.

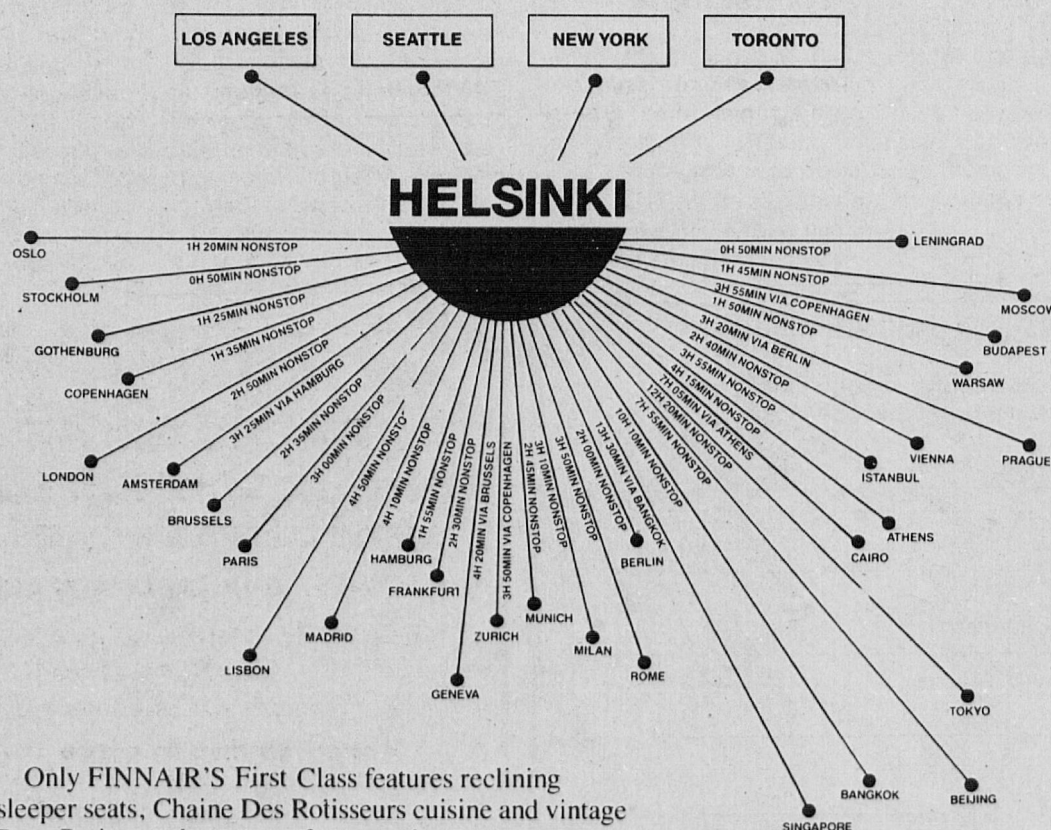
Joudumme ikäviin tilanteisiin kun kansalaiset kysyvät meiltä neuvoja ja me emme tiedä vastausta", mu-rehti Kuopion läänin verovirkailijat ry:n puheenjohtaja Tanja Kostilainen.

Joulupukki
muutti
uuteen
asuntoon

Joulupukki on muuttanut uuteen kotiin napapiirillä. Pukilla käy vuosittain noin 400,000 vierasta ja kävijämäärä kasvaa koko ajan, joten entinen asunto kävi jo ahtaaksi. Uusi koti löytyi Napapiirin postikonttorin liepeiltä Rovaniemeltä.

Ensi keväänä aloitetaan myös Joulupukin oman pääpostitoimiston rakentaminen. Tänä vuonna Joulupukki vastaa noin 500,000 kirjeeseen, ja ensi vuonna lähetysten määrä on tarkoitus tuplata.

Joulupukin postitoimistossa työskentelee nykyisin viitisenkymmentä tonttua. Muissa Joulumaa-kohteissa postin kimpussa ahertaa lisäksi parisenkymmentä apulaista.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD
AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä

BOSLTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Ruotsi uudisti verotusta

Ruotsalaisten tuloverot kevenevät, yhtiöverot laskevat ja verotus yksinkertaistuu kautta linjan kun pitkään valmisteltu suuri verouudistus astuu voimaan vuonna 1990.

"Vuosisadan verouudistukseksi" kutsuttu järjestelmä syntyi sosiaalidemokraattien, kansanpuolueen ja osin myös keskustapuolueen tuella.

Tuloverotuksen kevennyksen valtio korvaa mm. nostamalla bensiinin hintaa, omakotitalojen verotusta, verotamalla luontaisetuja ja kiristämällä arvonlisäverotusta.

Yksityisomistus sallitaan Neuvostoliitossa

Neuvostoliiton korkein neuvosto on hyväksynyt lakiehdotuksen, joka sallii yksityisomistuksen, virallinen uutistoimisto Tass kertoi äskettäin.

Laki antaa kansalaisille oikeuden omistaa asuntoja, kesämökkejä, arvopapereita ja muita tavaroita. Kansanedustajien kongressin jäsenet eivät kuitenkaan päässeet yksimielisyyteen maan-eikä luonnonvarojen omistuksesta.

Pääministeri Nikolai Ryzhkov sanoi aiemmin, että Neuvostoliiton tulisi purkaa julkista sektoriaan. Valtion omistisuus Neuvostoliitossa on noin 85 prosenttia. Ryzhkovin mielestä sen pitäisi olla noin 30 prosenttia. Siihen sisältyisivät rautatiet, voimalat, kaasujohdot ja muut julkiselle toiminnalle välttämättömät toiminnot.

Nurejev tanssi Kirovissa

Rudolf Nurejev on tanssinut Leningradin Kirov-teatterissa ensimmäistä kertaa lähes 30 vuoteen. Baletti oli La Sylfide, ja Nurejevin parina tanssi Kirovin nouseva tähti Zhanna Ajupova.

Yleisö otti riemuiten vastaan 51-vuotiaan maailmantähden. Nurejevin oli Leningradiin kutsunut Kirovin pääkoreografi Oleg Vinogradov. Nurejevin ura alkoi aikanaan juuri Kirovissa. Hän loikkasi länteen vuonna 1961 Kirovin baletin ollessa esiintymismatkalla Pariisissa.

Monet Neuvostoliitosta muuttaneet taiteilijat ovat vierailleet viime aikoina maassa.

Libanonin johtaja murhattiin

BEIRUT - Vain 17 päivää vallassa ollut presidentti Rene Moawad, 64, kuoli voimakkaan kauko-ohjatun pommin räjäyttäessä hänen autoa saattueensa Länsi-Beirutissa. Moawadin lisäksi 23 ihmistä sai surmansa.

Mikään ryhmä ei ilmoittanut olevansa murhan takana.

Moawadin oli tarkoitus panna täytäntöön Arabiliiton välittämä rauhansopimus, joka tähtää maan 14-vuotisen sisällissodan lopettamiseen.

Kristittyjen kovaa linjaa edustava kenraali Michel Aoun on torjunut suunnitelman ja johtaa itse nimittämäänsä väliaikashallitusta.

Maan uudeksi presidentiksi valittiin Elias Hrawi. Hän nimitti sunnimuslimi Selim al-Hossin uudelleen pääministeriksi ja hyväksyi kansallisen yhtenäisyshallituksen, johon kuuluu sekä muslimeja että kristittyjä.

"Mikään ei kestä ikuisesti," sanotaan mielenosoittajien kantaman Stalinin rintakuvan ylle ripustetussa kyltissä.

Tshekkoslovakian johto vaihtui, protestit jatkuvat

PRAHA - Maan johdossa tehtyihin muutoksiin tyytymättömät miljoonat tshekit yhtyivät maanantaina kahden tunnin yleislakkoon vaatien lisää demokratiaa ja monipuoluejärjestelmää.

Viime viikolla päivä päivältä paisuneet mielenosoitukset pakottivat kommunistipuolueen vaihtamaan maan johtoa.

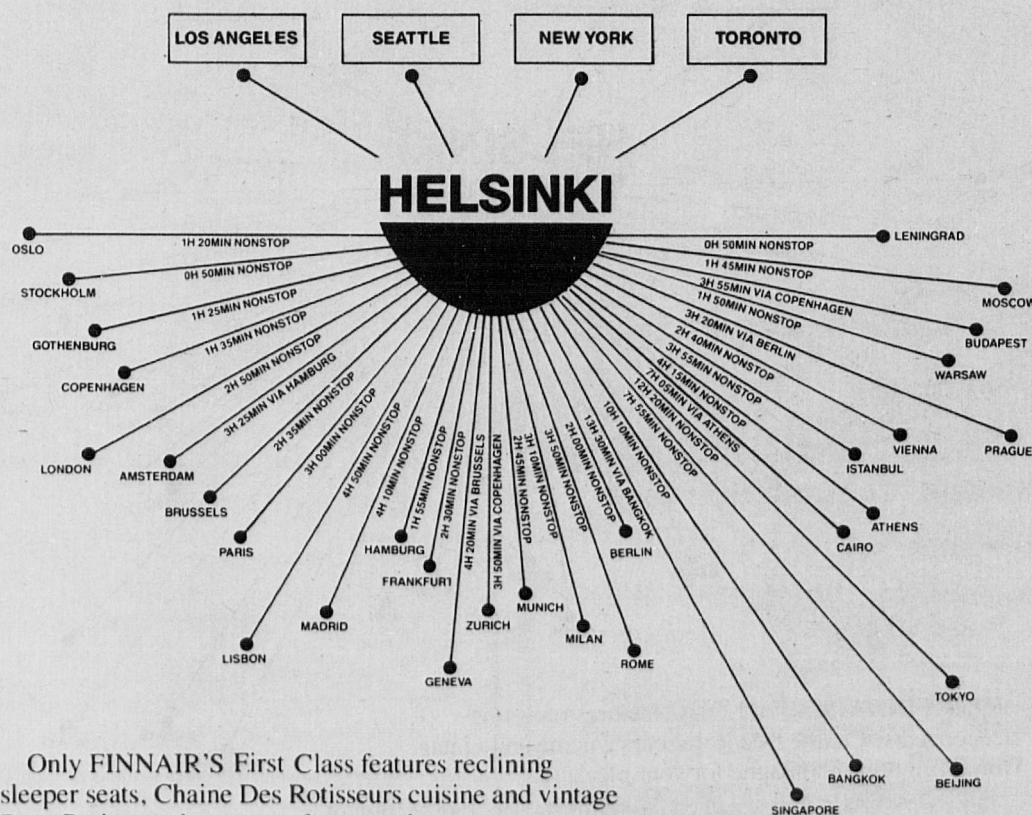
Eronneiden joukossa oli pääsihteeri Milos Jakes, jonka tilalle nimettiin ennalta suhteellisen tuntematon Karel Urbanek.

Oppositioyhmä Civic Forumin on tarkoitus keskustella pääministeri Ladislav Adamecin kanssa lähiaikoina.

Civic Forumin uskotaan vaativan vapaita vaaleja sekä pysyviä muutoksia poliittiseen järjestelmään.

Opposito on valmis painostamaan maan johtoa lisää, jos sen vaatimuksiin ei suostuta. "Lopetamme lakon ja mielenosoitukset nyt," sanoi eräs Civic Forumin johtajista, "mutta ne voidaan aina aloittaa uudestaan."

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

DECEMBER